СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 22-го Жовтня, 1903. Число 43. — Vol. XI. Scranton, Pa. Thursday, October 22, 1903. No. 43.

Въ Октобрѣ безъ вступного приймае ся новыхъ членôвъ до „Рус. Нар. Союза“ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ; а за пôвъ вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ и то вô всѣхъ Вôддѣлахъ „Союза“! Хто еще не належить нехай приступае до „Союза“, бо нѣхто не знае, яка кого доля чекае!!

Число членôвъ Р. Н. Союза въ Септембрѣ 1903.

Дорослыхъ мущинъ записаныхъ на $600 посмертного......	3.640
Женъ записаныхъ на цѣле посмертне...	103
Женъ и мущинъ записаныхъ на пôвъ посмертного......	143
Дѣтей	681
Всѣхъ членôвъ въ „Союзѣ“.........	4.567

С. Ядловскій,
Головный секретарь.

Вѣче! Вѣче!

Вôдозва

до всѣхъ рускихъ священикôвъ, рускихъ парохій та рускихъ брацтвъ въ Америцѣ!

Всечестнѣйшій Отцѣ и весь рускій Народе!

Отсимъ маемо честь просити всѣхъ щирыхъ Русинôвъ на

ВСЕНАРОДНЕ ВѢЧЕ,

котре вôдбуде ся дня 26 Листопада 1903 на Thanksgiving Day въ Mac'Cann's гали на улици North Broadway въ Yonkers, N. Y. зъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ:

1. Соборна Служба Божа о год. 8. рано въ церквѣ св. Арх. Михаила на Chestnut str.
2. Отворене вѣча о 9½ въ высше згаданôй гали.
3. Справы церковнѝ: Справа Епіскопа.
4. Справы шкôльнѝ.
5. Справы економічнѝ.
6. Народна орґанізація и народный фондъ.

Прибувайте всѣ численно — а певно удасть ся намъ неодну справу залагодити. Особныхъ запрошень на се вѣче нѣкому не высылаесь.

ВѢЧЕВЫЙ КОМІТЕТЪ.

Вѣче! Вѣче!

— **Вп. членамъ** товариства »Зорѣ« въ New York-у и жертводателямъ Рогатиньскои Бурсы подаю свою сталу адресу.

G. Pidsadoczny
Box 19, Jersey City, N. J.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень

22	Ч.	† Якова ап.
23	П.	Евлампія
24	С.	Филипа
25	Н.	20 по Сош. Прова и Андр.
26	П.	Карпа муч.
27	В.	Параскевѝ, Назарія
28	С.	Лукіяна, Евтимія

— **Зелѣзничій** мôстъ коло Йстонъ, Па. заваливъ ся дня 10 с. м. въ хвилѣ, коли переѣздивъ через него особовый поѣздъ. Льокомотива и всѣ ваґоны упали зъ мостомъ до рѣки, а всѣ подорожнѝ, въ числѣ 40 особъ, потопили ся. Причиною катастрофы були послѣднѝ повени, котрѝ пôдмили и знищили мôстъ.

— **Коло** Брейнардъ, Мін. втопила ся жена фармера Ветъ Бордерса вразъ изъ трема дочками — 14, 16 и 18 лѣтными. Женщины повертали вечеромъ зъ мѣста на свою фарму, дорогою, що веде понадъ озеро Лонґъ Лейкъ. Середъ пôтьмы конѣ перевернули имовѣрно вôзокъ у воду, де мати зъ дочками найшли свою смерть.

— **Злодѣѣ** не уважають вже нынѣ навѣть на такѝ великѝ рыбы, якъ австрійскѝ архикнязѣ... Въ Абазіи обкрадено минувшого тыжня австрійского архикнязя Людвика на кôлька сотъ тысячь коронъ. Страшный занепадъ злодѣйскихъ обычаѣвъ!...

— **Зваривъ** ся въ повилахъ. Семилѣтный сынокъ фармера Айселгарда въ Белвінъ, Ил. бавивъ ся оногды въ огородѣ и въ невыясненый доси способъ упавъ до величезного кôтла, въ котрôмъ варили ся повила. Дитина погибла, розумѣе ся, бо прямо зварила ся въ повилахъ. Пôдчасъ того нещастя не було нѣкого коло кôтла, а коли мати прийшла зъ варихою замѣшати повила, найшла въ кôтлѣ зварене тѣло свого одинака. Говорить она, що не чула нѣякого крику и не може дôйти, якимъ робомъ хлопчина впхавъ до кôтла.

— **Индіяне** резервації „Чорноногихъ“ въ Монтенѣ попили ся дня 12. с. м. горѣвкою, котру незнати звôдки роздобули, и розпочали мѣжь собою борбу, въ якôй вôдъ куль и томагавкôвъ погибло 10 Индіянъ. Поліція резервації увязнила вже кôльканайцять винуватцѣвъ, а теперь пошукуе сего, що продавъ Индіянамъ „огняной воды“, себто горѣвки. Сей буде найтяжше караный, бо продажа горѣвки Индіянамъ е строго заборонена законами.

— **Болгаре** такъ зненавидѣли свого теперѣшного князя, Фердинанда, що вже не богато хибуе, абы нагнали его на чотири вѣтры. Причиною сего е неприязне становище князя супротивъ Македонцѣвъ и македоньского повстаня.

Зô страху передъ местниками, князь замкнувъ ся въ сильно укрѣпленôмъ замку Евсиногорода и навѣть носа звôдти не показуе.

— **Биля** стації Гиолина, ґуберніи Уфа, въ Росіи, наѣхавъ особовый поѣздъ на череду худобы, що переходила черезъ зелѣзничій шляхъ, и выскочивъ изъ шинъ. Подорожни, мѣжь котрыми бувъ такожь російскій міністеръ справъ внутрѣшныхъ Плеве, вышли цѣло зъ сеи катастрофы, бо кромѣ потрясень нѣхто не погибъ анѣ не бувъ покалѣченый.

— **Французкій** корабель транспортовый — „Президентъ Карно“, розбивъ ся коло голяндского побережа объ пôдводнѝ скалы. Зъ людей що ѣхали на тôмъ корабли, втопило ся 13 особъ.

— **Пôсля** звѣту, оголошеного мѣскою управою, выдано на будову памятника нашого писателя, Ивана Котляревского, въ Полтавѣ (Украина) около 15 тысячь рублѣвъ. Зъ того погруде и горорѣзьбы коштували 6 тыс. 150 р., а педесталъ 8 тысячь 382 рублѣвъ.

— **Товариство** руского „Сокола“ въ Галичинѣ хотѣло урядити прогульку на Угорщину, щобы дати кôлька концертôвъ въ Пряшевѣ, Мункачи, Унґварѣ и Будапештѣ. Проводъ надъ хоромъ прогульки обнявъ звѣсный композиторъ о. Остапъ Нижанковскій. Такъ угорскѝ Русины якъ и Мадяры водзивались о нашихъ соколахъ зъ одушевленемъ. Мѣжь тимъ завдяки доносамъ москвофілôвъ міністерство заборонило „Соколови“ вôдбувати сю прогульку.

— **Деветъ**, оденъ зъ вызначнѣйшихъ бурскихъ вождôвъ и своякъ славнозвѣсного ґенерала Девета, приѣхавъ оногды до Скрентонъ, Па. и ту поселивъ ся на довгій часъ. Нещасный герой не поживе одначе довго, бо нездужае тяжко, якъ показало ся на чахотку (сухоты), въ наслѣдокъ чого примѣщено его въ мѣсцевôмъ шпитали. Анґлійска неволя на Бермудѣ пôдкопала его здоровле и поклала надъ могилою.

— **Телеґрафують** зъ Будапешту, що въ мѣсцевости Етседъ (?) на Угорщинѣ горять вôдъ кôлькохъ днѣвъ величезнѝ торфовища. Доси выгорѣло загаломъ 900 морґôвъ торфового поля, а цѣла охресность е сильно загрожена. Огонь дôйшовъ вже ажь пôдъ село, наслѣдкомъ чого богато домôвъ и будинкôвъ запало ся въ огняну безодню при чôмъ погибло кôлькадесять особъ. Мѣжь доохреснымъ населенемъ страшный переполохъ тымъ бôльше, що про ратункову акцію нема й бесѣды, бо огонь не можь згасити пôдъ землею.

— **Бабскимъ** оружемъ — вилками, убила въ Бірмінґгемъ, Ала. якась Ганна Робертсонъ свого „бортôвника“ Гопкінса. Баба пôдчасъ сварки вхопила за вилки зô стола и по саму колодку всадила въ груди „бортôвника“. Нещасный, влученый въ саме серце, сконавъ сейчасъ, немовь вôдъ грому. Люту бабу увязнено.

— **Зъ** Роздѣля (Галичина) пишуть намъ:

Доношу вамъ, що у насъ злый рôкъ. Пашѣ есть досыть, але хлѣба мало. Картофлѣ дуже кепскѝ, суть такѝ мѣсця, що насѣне ся не верне. Зерно пристало безъ часу а теперь вже другій мѣсяць безъ дощу. Авґустъ и Септемберъ сухѝ анѣ посѣяти не можна, бо трудно зъорати.

Андрѣй Пижъ.

— **Страшною** смертію погибъ дня 17 с. м. коло Олифанту, Па. тамошный Русинъ Меліянъ Басалиґа. Вечеромъ того дня ишовъ вôнъ по коровы и середъ пôтьмы пошпотавъ ся объ дрôтъ, насыченый електричностію, котра убила его на мѣсци. Нещасный упавъ мабуть каркомъ на дрôтъ, бо коли на другій день найдено его, то мавъ голову вôдрѣзану и вôдкинену вôдъ кадовба на кôлька пядей, а руки сильно попеченѝ. Електрика перепалила ему каркъ, немовь розпечене зелѣзо кусень дерева. Покôйный бувъ фармеромъ, мавъ поверхъ 60 лѣтъ, а походивъ зô Ставиши, грибôвского повѣта. Дѣтей не мавъ и не належавъ до нѣякои орґанізаціи.

— **Нова** руска часопись, яка стане выходити невдовзѣ въ Канадѣ буде зватись „Канадійскій Фармеръ“ а не „Воля“, якъ мы свого часу писали въ Свободѣ.

— **Минувшого** мѣсяця вôдбували ся у Львовѣ нарады зъѣзду вôдпоручникôвъ галицкихъ кагалôвъ и кôлькохъ жидôвскихъ делеґатôвъ зъ Нѣмеччины въ справѣ зарады торговлѣ живымъ товаромъ. Нарадамъ проводивъ др. Ем. Бикъ, а заступникомъ головы зъѣзду бувъ рабінъ Горовицъ зъ Кракова.

Въ дискусіи забирало слово богато бесѣдникôвъ и всѣ годили ся на те, що до сеи поганои торговлѣ причаняе ся головно темнота и нужда межи жидами. П. Зінґеръ зъ Лондона зложивъ звѣтъ лондоньского комітету для поборюваня торговлѣ дѣвчатами. Сей комітетъ въ 1902. р. вратувавъ 1020 дѣвчатъ (мѣжь ними 89 католицкихъ) вôдъ грозячого имъ сорому. Въ сѣмъ числѣ було 42 дѣвчатъ, що мали низше 14 лѣтъ. Комітетъ черезъ своихъ аґентôвъ переглянувъ въ тôмъ роцѣ 207 кораблѣвъ вôдпливаючихъ зъ Лондону до Америки.

— **На** имянинахъ п. Діонизія Голода въ Jersey City, N. J. дня 15 с. м. по патріотичнôй промовѣ п. Мих. Сидора зôбранѝ зложили десять дол. на руску лемкôвску Бурсу въ Новôмъ Санчи на руки п. Дм. Ванька.

Добре було бы, щобы всѣ щирѝ Русины при каждôй нагодѣ якъ на имянинахъ, хрестинахъ, весѣляхъ и т. п. не жаловали труду и збирали жертвы на народнѝ цѣли, тогды буде пôдвôйна корысть зъ такихъ забавъ.

Новый Урядъ.

Выбрало братство св. Й. Хрест. въ Desloge, Mo. на рôчнôмъ мітинґу дня 11-го Октобра въ домѣ п. А. Сороки на Ню-Тавнъ. Выбрано слѣдуючихъ: Алек. Хаць, предсѣдатель; Стеф. Здзеба, заступникъ; Ал. Балѣґродскій секретарь, Ив. Янковичь заступникъ; С. Фрицкій контрольоръ; Ст, Макухъ опѣкунъ хорыхъ въ Бонъ Теръ, Кузма Хаць опѣк. хорыхъ въ Ню-Тавнъ, Мак. Оршакъ опѣк хорыхъ въ Десладжь. На Десладжь и Неселъ будемо выбирати що чверть року новыхъ опѣкунôвъ хорыхъ. Мітинґи вôдбувають ся каждои другои Недѣлѣ въ мѣсяцю въ домѣ п. Сороки о 1-ой пополудни. Нова адреса братства:

Mr- Alex Baligrodski Box 24,
Desloge, Mo.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖЪ.

Въ селѣ Манаевѣ (почта Олѣѣвъ) пов. Золочѣвъ, въ Галичинѣ, переводить парцеляцію паньского ґрунту мѣсцевый священикъ о. Ф. Тарнавскій. Земля пшенична и лѣсы. Цѣна за морґъ 480 коронъ, значить менче якъ 100 долярôвъ. Село чисто руске. Є церковь, школа, крамниця и читальня въ своимъ домѣ. Сѣножати дуже добрѝ. Морґъ луки дае 10 возôвъ сѣна: вода скрôзь жереляна. До парцеляціи е 250 морґôвъ одного поля, 100 морґôвъ сѣножати и 170 морґôвъ лѣса будовельного. Хто тамъ купить буде всегда ѣсти хлѣбъ пшеничный и буде мати дерево на будовлю на паливо и всяку другу выгоду. Той самъ священикъ вже розпарцелювавъ оденъ фôльварокъ що мавъ 800 морґôвъ а сей вже другій. Близшихъ пояснень въ сѣй справѣ удѣляе:

M. Kalushka, 716 Mint Alley,
S.S. Pittsburg, Pa.

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, камѣня и скалы.

Зъ англійского переклавъ Ст. Макарь.

[Дальше].

33. Воробляки. — Тй дробнй пташки, що не належать анѣ до хижаковъ, анѣ до бродуновъ, причисляють до воробляковъ.

Декотрй зъ тыхъ птаховъ мають два пальцѣ на передѣ а два звернені взадъ, що дае имъ спроможность лазити вздовжь пнѣвъ деревъ. Такимъ е дятель (обр. 142), несправедливо посудженый о псуте деревъ а въ дѣйсности перешукуе вôнъ только дѣрки, пороблені комахами. Другй птахи мають загнений дзюбъ якъ хижаки. Ту належить крикунъ (shrike). Инші мають деликатный, деколи досить довгій дзюбъ, котрымъ звинно ловлять комахи. Колібрь (humming-bird) е такъ малый, що можна его порôвнати зъ побôльшеною пчолою. Инші птахи якъ ластôвки (swallow) мають дзюбъ широко вôдчиненый, котрымъ можуть ловити комарôвъ. Ще инші мають сильный, короткій а грубый дзюбъ, котрымъ можуть ѣсти всѣлякого рода зерна. Ту належать: жайворонокъ (lark), воробець звычайный (house-sparrow), зябликъ (chaffinch) и т. д.


Обр. 142. Дятель [woodpecker].


Обр. 143. Ворона [crow].

Инші ще можуть такъ орудувати своимъ дзюбомъ гейбы мотикою, котрымъ розпорпують землю и зъѣдають стерво. Такими птахами суть: сорока (magpie), сойка (jay), ворона (обр. 143) и т. д. Въ тôмъ краю е до двѣста вôдмѣнъ тыхъ птаховъ. Декотрй зъ нихъ суть знаменитыми спѣваками такими якъ дроздъ (thrush) и малпунъ (mocking-bird).

Змѣстъ перечитаного.

(Птицѣ).

1. Загальники. Птицѣ мають дзюбъ, пѣре, двѣ ноги и двое крилъ; они зносять яйця.

2. Яйця складають ся зъ вапнястои скарупы, бѣлка и жовтка. Въ жовтку плавае маленькій, бѣлый зародокъ, зъ котрого выросте курчатко наколи яйце буде належито выгрѣте.

3. Природный спосôбъ выгрѣваня писклятъ вôдбувае ся через сидженє матерей-птиць на яйцяхъ, але яйця можна выгрѣвати въ скринкахъ при помочи штучного тепла.

4. Хижаки. — Хижаки мають острый, гакуватый дзюбъ, довгй луковато загненй кôгтѣ и довгй крила. Лѣтають бистро.

5. Декотрй зъ нихъ выходять на жирь въ день и звуть ся денными а другй жирують въ ночи и звуть ся нôчными.

6. Зъ денныхъ птаховъ суть супы, котрй живлять ся падломъ, орлы полюють на живй звѣрята а соколôвъ давнѣйше приучували до польованя.

7. До нôчныхъ птаховъ належать совы.

8. Всѣ совы нищать мишей и щурôвъ и тому не треба ихъ нищити.

9. Папуги. — Папуги выводять ся въ теплыхъ краяхъ.

10. Голубы. — Голубы нашого краю суть: горлиця туртавка и дикій голубь.

11. Кураки. — До куракôвъ причисляемо тй птахи, що менше або бôльше похожй на курку. Ту належать: фазаны, павы, пантарки, индики, куропатвы и т. д.

12. Бродуны. — Бродуны мають довгй, нагй ноги. Замѣтнѣйшй зъ нихъ суть: буськи, чаплѣ, журавлѣ, бекасы.

13. Струсоватй. — Струсы суть великими птахами. Декотрй стоячи, мають сѣмъ або и бôльше стôпъ высокости. Ихъ крыла за короткй до лету, але за те дуже швидко бѣгають.

14. Плавуны. — Плавуны мають пальцѣ спятй плавкою або оболоною плавною, за помочію котрои можуть звинно плавати. Качки, гуси и лебедѣ суть плавунами.

15. Воробляки. — Ту належить богато вôдмѣнъ дрôбныхъ птаховъ: соловіѣ, ластôвки, жайворонки, вороны и т. д.

III. Гады.

34. Гады. — Гады рôжнять ся дуже помѣжь собою що до формы и зверхного выгляду. И такъ: черепахи мають роговатый дзюбъ, подôбно якъ птицѣ, чотири ноги, тѣло окрыте кôстяною скарупою, утворенною зъ двохъ щитôвъ, одного хребетного, а другого черевного. Ящѣрки не мають хребетного щита, але мають зубы и члены (ноги). Вужѣ не мають анѣ хребетного щита анѣ членôвъ. Всѣ гады зносять яйця подôбно якъ птицѣ, лишь тй яйця не мають вапнястои скарупы а елястично-перґамінову поволоку.

35. Черепахи. — Декотрй черепахи проживають на суши, другихъ можна стрѣнути по багнахъ и пливучихъ водахъ, а суть и такй, що живуть въ морю (обр. 144). Плавають при помочи нôгъ. На декотрыхъ


Обр. 144. Морска черепаха [sea tortoise or turtle], черепаха водна [fresh-water tortoise], черепаха суховемна [land tortoise].

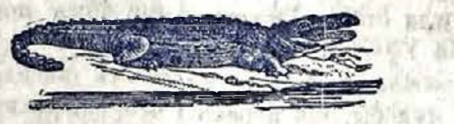
нашихъ побережахъ живуть громадами и тамъ складають свои яйця. Лапають черепахъ для ихъ вкусного мяса, зъ котрого приладжують зупу и для ихъ роговои поволоки, званои черепашины (шилькрету).

Черепаха сухоземна мае коротшй ноги и бôльше пукластый, хребетный щитъ, котрый такъ сильный, що чоловѣкъ може стояти на черепасѣ безъ найменшои шкоды для неи.

Въ Африцѣ знаходять ся черепахи на чотири стопы довгй.

Черепахи воднй занимають посередне мѣсце що до формы помѣжь морскою а сухоземною черепахою.

36. Ящѣрки. — Найбôльшимъ зъ тои громады е крокодиль (обр. 145), котрый е небеспечный навѣть для чоловѣка. Великй рѣки Африки, Азіи и Полудневои Америки ажъ роять ся вôдъ нихъ, а декотрй доходять 24 стôпъ довготы.


Обр. 145. Крокодиль [crocodile], докотрй 24 стопы довгй.

Алигаторъ (alligator), котрый жие въ рѣкахъ на полудни Злученыхъ Державъ, мае ноги спятй частю полотенцемъ. Вôнъ е дуже спорôдненый зъ крокодилемъ.

Зъ помѣжь численныхъ вôдмѣнъ ящѣрчого роду найцѣкавѣйшимъ е хамелеонъ (обр. 146). Жие вôнъ головно въ Сиріи и на полудневыхъ побережахъ Середземного моря а славный зъ того, що може барву скôры безустанно змѣняти. Гнѣвъ або спокôй, сонце або тѣнь вплывають именно на него и спричиняють, що его скôра стае разъ зеленою, жовтою, чорною и т. д.


Обр. 146. Хамелеонъ [chameleon]. Змѣнюе барву скôры.


Обр. 147. Ящѣрка [lizard]. Хвôстъ вôдломаный ся, але знову вôдростае.

Декотрй ящѣрки (обр. 147) мають ту прикмету, що, коли вôдломить ся имъ хвôстъ въ короткôмъ часѣ назадъ вôдростае. Суть ще и инші ящѣрки, котрымъ не вôдпадае хвôстъ, а суть и такй, котрй можуть затроѣти тѣло чоловѣка.

37. Вужѣ або гадины. — Декотрй вужѣ якъ укусять то попри тôмъ вливають въ рану плинну отрую звану ѣдь, котра е все небеспечна а часто навѣть смертельна. Зъ того тй вужѣ звуть ся ѣдькими.

Другй вужѣ бôльшои величины не кусають та за те обвивають ся вокругъ своеи жертвы и такъ еи душать. До такихъ належать: боа (обр. 148) въ Полудневои Америки, силунъ (python) зъ Африки и др. Декотрй зъ нихъ 36 стôпъ довгй. Тй величезнй гадины через тиснене своими обôймами потрафлять забити вола зъ найбôльшою легкостію а чоловѣкъ се для нихъ играшка.

Нашъ вужѣ звычайный (обр. 149) суть досить малй и зовсѣмъ нешкôдливй. Взагалѣ всѣ вужѣ въ Злученыхъ Державахъ суть малй а найбôльшій доходить рѣдко шѣсть стôпъ довготы.


Обр. 148. Боа [boa] зъ Полудневои Америки. Деколи довгій 36 стôпъ.


Обр. 149. Голова звычайного вужа [head of a garter-snake].


Обр. 150. Голова зміи поганки [head of a viper].

Въ Европѣ находить ся лише оденъ ѣдкій вужь именно змія поганка (обр. 150) и е она найнебезпечнѣйша. Змія чоловѣка не нападае сама, та роздразнена, пôднимае ся, шипить гнѣвно и робить ужитокъ зъ страшенного свого оружя. Кусаючи тисне зубами на ѣдьнй торбиночки, а ѣдь въ нихъ заключена сплывае проводомъ зубôвъ ѣдьныхъ до раны, котра подабае такъ, мовь заколене шпилькою. Коли ѣдь достане ся до крови и зъ нею змѣшае ся, справляе наглый бôль, спухнене уколенои части тѣла, нагле обезсилене, заворотъ головы и млости. Именно въ горячй дни дѣлае ѣдь змієна убійчо и може въ протязѣ годины по укушеню усмертити чоловѣка. Тая ѣдь проглигнена не шкодить, лишень введена въ кровь приводить такй страшнй наслѣдки. Мѣсце укушене належить сейчасъ выссати и, если можна, сильно пôдвязати, щобы спинити круженє крови, такожь якъ найскорше промивати рану плиннымъ амонякомъ и заживати сильнои горѣвки (виски).


Обр. 151. Голова зміѣ поганки (Head of a viper). А. торбинка, де громадить ся ѣдь. В. Зубъ кôнчатый зъ проводомъ, черезъ котрый выпливае ѣдь.

Єсли вытягнути зубы зміѣ (а мае ихъ по одному на кождôмъ боцѣ) (обр. 151), то тогдѣ еи укушене цѣлкомъ нешкôдливе и тому то штукарѣ позваляють кусати себе ѣдькимъ гадюкамъ передъ зôбранымъ народомъ.

Ѣдь зміѣ поганки е ще за слабка въ порôвнаню зъ ѣдю роговои зміѣ (horned adder) зъ африканьскои пустинѣ, тарахкавця (rattlesnake) зъ нашого краю або кобры (cobra) зъ Индіи. Укушене котроинебудь зъ тыхъ змій е майже все смертельне для чоловѣка.

Въ Злученыхъ Державахъ зъ ѣдькихъ змієвъ суть тарахкавцѣ, котрй замѣтнй зъ того, що мають хвôстъ знадобленый тарахкавкою зложеною зъ роговыхъ обручокъ. Порушаючи хвостомъ справляють рахкотячій шелестъ.

Змѣстъ перечитаного.

(Гады).

1. Гады рôжнять ся помѣжь собою, що до формы. До тои громады належать: Черепахи, ящѣрки и вужѣ або гадины.

2. Черепахи. — Черепахи мають роговый дзюбъ подôбно якъ птицѣ, чотири ноги и щитъ, въ котрôмъ замкненй ихъ тѣла.

3. Декотрй зъ тыхъ звѣрятъ живуть на суши, другй въ багнахъ и пливучихъ водахъ а инші въ морю. Тй послѣднй доходять неразъ шѣсть стôпъ довготы.

4. Ящѣрки. — Найбôльшими зъ ящѣрчого роду суть крокодилѣ, котрй доходять неразъ до 24 стôпъ довготы. Тй звѣрята суть небеспечнй для чоловѣка. Алигаторъ похожій на крокодиля.

5. Хамелеонъ зъ Альґеріи може змѣняти барву скôры вôдповѣдно до обставинъ.

6. Звычайнй ящѣрки мають дуже крухій хвôстъ, котрый можна вôдломати але за те наростае назадъ дуже скоро.

7. Вужѣ або гадины. — Декотрй вужѣ суть ѣдькй а декотрй нѣ.

8. Помѣжь вужами, що не мають ѣдѣ суть боа зъ полудневои Америки и силунъ зъ Африки. Тй вужѣ доходять неразъ 36 стôпъ довготы а забивають через удушене найбôльшй звѣрята, обвивши ся вокругъ нихъ своимъ довгимъ тѣломъ.

9. Звычайный вужь нашого краю е зовсѣмъ нешкôдливый.

10. Противно укушене зміѣ поганки або тарахкавця е дуже небеспечне а навѣть смертельне.

(Дальше буде).

Ставанє и лѣганє.

По руски.	По англійски.	Читае ся.
Чи панъ Н. вже вставъ?	Is Mr. N. up yet?	Из мистр Н. оп ет?
Вôнъ еще въ лôжку. Вôнъ еще спить.	He is yet in bed. He is still asleep.	Гі из ет ин бед. Гі из стил есліп.
Часъ вставати!	It is time to get up.	Ит из тайм ту ґет оп.
Встань! Вже бѣлый день.	Get up! It is daylight already.	Ґет оп! Ит из дейлайт олреді.
Єще вчасно.	It is early yet.	Ит из ерлі ет.
Заждѣть хвильку, я его збуджу.	Wait a moment, I shall wake him.	Вейт е момент, ай шьел вейк гим.
Панъ Н. заразъ встане.	Mr. N. will rise directly.	Мистр Н. вил райз директлі.
Днесь вставъ я пôзнѣйше якъ звычайно.	I got up later to-day than usual.	Ай ґат оп лейтр тудей, дон южуел.
Я не знавъ, що такъ пôзно.	I did not know that it was so late.	Ай дид нат ноу дет ит воз со лейт.
Якъ вамъ спало ся?	How did you sleep?	Гав дид ю сліп?
Дуже добре!	Very well!	Вері вел!
Цѣлу нôчь болѣла мене дуже голова.	I had a bad headache all night.	Ай гед е бед гедейк ол найт.
Спѣшѣть ся и одягайтесь.	Make haste and dress yourself.	Мейк гейст енд дрес юрселф.
Мушу вмити ся!	I must wash myself.	Ай мост уош майселф.
Подай менѣ черевики!	Bring my shoes!	Бринґ май шюс!
Де есть мôй гребѣнь?	Where is my comb?	Гвер ив май коум?
Чи вже пôзно?	Is it late?	Из ит лейт?
Дуже пôзно приходите до хаты.	You come home very late.	Ю ком гом вері лейт.
Я спячій.	I am sleepy.	Ай ем сліпі.
Радъ-бымъ пôйти до лôжка.	I should like to go to bed.	Ай шюд лайк ту ґо ту бед.
Коли васъ маю збудити?	At what hour shall I call you?	Ет гват авр шьел ай кол ю?
Добранôчь!	Good night!	Ґуд найт!

УВАГА: Повысше подаемо знову зразокъ англійско-рускихъ розмовъ зъ другого выданя руско-англійского провôдника зладженого о. Ст. Макаромъ. Заразомъ заявляемо, що провôдникъ сей буде невдовзѣ готовый, про що, розумѣе ся, не забудемо повѣдомити въ своимъ часѣ нашихъ читателѣвъ. Провôдникъ сей, або якъ дехто зове тлумачь або тлумакъ, буде коштувати 50 центôвъ. Безъ грошей провôдника нѣкому не вышлемо.

„Редакція Свободы".

ДОПИСИ.

Зъ Алеґені, Па.

Фабрика, що зве ся Pressed Steel Car Co. заштапувала роботу. Зôстало безъ занятя до вôсѣмъ тысячь людей. Домы въ котрыхъ мешкали нашѣ люде стоять порожнѣ, бо люде геть ся поросходили. Позôставляли ґраты и гавзы а самѣ пôшли по другихъ плейзахъ за роботою. Нехай же нѣхто тутъ теперь не иде, бо тутъ планно и на робôтниковъ и на бизнесменôвъ. Декотрѣ люде, що пôшли вôдси то позôставляли великѣ довги за тое що брали на книжку. Оденъ, примѣромъ, зôставъ довженъ до стору на книжку 130 доляровъ, за пиво $10.80 а за 3 мѣсяцѣ рентъ $16.50. Єго имя Иванъ Б..атъ. Мешкавъ на улици Петрелъ. Такихъ пташкôвъ нехай кождый ся варуе. Вôнъ походить зъ абауйскои столицѣ. Мае въ краю жену, але тутъ жие зъ другою. Вôнъ належавъ до Кальвиньскои „єдноты". Такожь оденъ Хорватъ Михаилъ Ив...ко пôшовъ вôдси а зôставъ довженъ за пиво $87.00, до ґросернѣ одному жидкови $148.95, пекарови $46.00. То такъ знають декотрѣ люде ошуковати другихъ.

В. Кокошь.

Зъ Скрентонъ, Па.

Мали мы тутъ велику воду дня 10-го Октобра. Вода була такъ велика, що и найстаршѣ мешканцѣ такои не запамятали. Розумѣе ся, що наробило богато шкоды, позабирало домы и мосты по долинахъ. Вода прийшла коло 11-ои години въ ночи, але якъ скоро прійшла такъ скоро и пôшла. Въ декотрыхъ домахъ було воды на 5 до 6 стôпъ высоко, такъ що въ домахъ все плывало. На Правиденсъ, Па. найшло воды до Риверъ Слоупъ Майнсъ и певно зо два мѣсяцѣ возьме часу заки воду выпомпують и зачнуть робити. Робота коло угля иде лихо. Декотрѣ брехи роблять тôлько по пôвъ часу, але сподѣемо ся, що такъ довго не буде.

Єсть тутъ еще одна новина. Лаз. Телѣщакъ родомъ зъ Астрябика, пов. Нов. Санчь, що приѣхавъ 2 роки тому до Америки, перевандрувавъ вже цѣлу Америку а теперь заѣхавъ до Скрентонъ и тутъ опинивъ ся въ джелю. Арештувати казавъ его Йос. Лоз...кій, до котрого жѣнки Тел. залицявъ ся. Скваєръ поставивъ его пôдъ бейлъ 500 доларôвъ.

Вас. Ґруцелякъ.

Зъ San Francisco, Cal.

Опѣкуны молодежи!

Уже були вѣсти про нашѣ галицькѣ украиньскѣ ґимназии въ „Літературно-науковім Віcтнику" де зъ жальомъ сказано скôлько то рôкъ-рôчно перепадае учениковъ у тыхъ ґимназіяхъ. Незашкодило бы було згадати и проте, яке число учениковъ выганяють въ одномъ роцѣ тѣ самѣ паны професоры, що зъ найбôльшимъ спокоемъ въ душѣ сиплють двоє, часомъ хочь бы лише за те, що ученикъ вже зъ лиця не подобаєсь.

Щобы бути выгнанымъ зъ руськои ґимназіи, то не конче заслужити собѣ на це, якъ у польськôй, а выстарчить хочбы и найменьша провина. Часомъ выключать навѣть безъ причины та въ такôмъ разѣ не кого будь, а лише того, котрого пôдозрѣвають о щось страшного т. е о „радикалізмъ". Розумѣе ся, що тодѣ мусять вынайти причину, бо треба повѣдомити и Раду шкôльну и ученикови сказати, що выганяють его за те, що ему и не снило ся.

За примѣръ нехай послужить намъ коломыйська ґимназія зо своимъ катехитою о. Антономъ Войтѣховськимъ.

Сей то катехитъ тѣшить ся не абы якою повагою, бо не лише паны професоры, але и сама дирекція повинують ся його „святымъ-непомыльнымъ словамъ".

За его стараньемъ заказує дирекція ходити ученикамъ на науковѣ выклады Ивана Раковського, проф. того самого закладу, та брати участь въ „сѣчовôмъ святѣ", пôдчасъ коли польська ґимназія увôльнила своихъ учениковъ вôдъ кôлькохъ годинъ науки и выстарала ся о знижене ѣзды на „zlot sokolow" до Львова. Розумѣе ся, що наколибъ се сѣчове свято вôдбувалось за стараньемъ господ. Дудикевича, то що иньшого, алежь бо то пôдъ проводомъ Др. К. Трильовського, а це найбôльшій радикалъ въ Коломыйщинѣ, котрого нашь отець не любить гôршь чорта.

Та вонобъ не скôнчилось про такѣ заслуги по за школою, але загляньмо близше, яке поступоване його впростъ зъ учениками. Въ кождôй клясѣ мае вôнъ що найменьше половину „прокаженыхъ", котрѣ пôсля його думки суть зараженѣ якимсь нечистымъ духомъ. Сѣ то „прокаженѣ" не мало терплять вôдъ святои особы, що звуть „божою мухою".

Однымъ изъ такихъ бувъ Чупрей Иванъ уч. VII. кл. Ся божа муха выворожила ему вже рôкъ, чи два назадъ, що не скôнчить ґимназіи въ Коломыѣ. — И сповнилась ворожба.

Його выгнали еще 11. мая с. р. и то зовсѣмъ за дурно-пусто. Причину подали: „Занедбуване шкôльныхъ обовязкôвъ". А тутымъ часомъ ученикъ не почувае до найменшои провины. Въ науцѣ не стоявъ зле, на годинахъ заховувавъ ся спокôйно, ходивъ на еґзорты, сповѣдавъ ся — однымъ словомъ сповнявъ все що для ученика пристоить. Та не о се розходило ся имъ.

Катехитъ и паны професоры бачили въ нѣмъ щось, що имъ не подобало ся, такъ и выгнати треба було. Тутъ якъ разъ катехитъ придумавъ добрый способъ. Одного разу стоить собѣ Ч. на коридорѣ въ ґимназіи и розмавляе зъ иньшими товаришами. Надходить катехитъ. Ученикъ вклонивъ ся йому. Катехитъ удавъ, що не бачить (а робить се часто) и не вôдклонившись, пôшовъ дальше. А коли переходивъ другій разъ коло нього, вôнъ не кланявъ ся, бо уважавъ смѣшнымъ кланятись на кождôмъ кроцѣ. Тодѣ нашь духовный приступивъ до нього, знявъ капелюхъ, подививъ ся вовкомъ и сказавъ; „Якъ не ты менѣ то я тобѣ!" При сихъ словахъ кивнувъ головою. Ученикъ оправдувавъ ся, але ничь не помогло.

Катехитъ урадувавъ ся дуже, що при сѣй нагодѣ позбуде ся того, що йому „до ґралий та до гною, а не до ґимназіи ходити" (такъ выражаєсь часто взглядомъ селяньськихъ сынôвъ) и сейчасъ скликавъ конференцію. Пôдчасъ конференціи додавъ панъ директоръ вôдъ себе еще то, що вôнъ занимае ся розпродуванемъ книжокъ и часописей. Радили до 11½ год. въ ночи. Результатомъ ихъ рады було: „Выгнати його за занедбуване шкôльныхъ обовязкôвъ!"

Въ тôмъ самôмъ роцѣ выгнала коломыйська ґимназія еще кôлькохъ иньшихъ учениковъ, при нѣмъ всегда була заслуга катехиты.

Тарасъ Ферлей.

Зъ Passaic, N. J.

Понеже видимо дописи зъ цѣлои Америки въ нашôй „Свободѣ" длятого и мы хочемо дати вѣсть пов. читателямъ нашои ґазеты о тôмъ що дѣе ся у насъ. Дня 8 сего мѣсяця, въ Четверъ, зачавъ падати дощь, котрый тревавъ высше 24 годинъ. Въ Пятницю дня 9. сего мѣсяця прійшла зъ гôръ и зо ставôвъ велика вода, що позаливала долину мѣста Пасейкъ. Фабрики и домы були позаливанѣ, а и до сего часу фабрики декотрѣ не роблять. Поодинокихъ людей перевожено на човнахъ, що не вспѣли утечи на высшѣ мѣсця. Вода заподѣяла великѣ шкоды, бо въ Passaic обчисляють на два міліоны долярôвъ, а въ Paterson на 3 міліоны. Мѣжь иншими и нашого брата Антонія Тараса, котрый походить зъ краю Галичины, села Лося, повѣтъ Новый Санчь, есть женатый и мае четверо дрôбныхъ дѣтей, спôткало также велике нещасте. Вôнъ пôйшовъ до роботы рано не сподѣваючись нѣчого, але коли повернувъ вечеромъ домôвъ зъ роботы, не найшовъ вже свого дому о котрый ся старавъ довгій часъ, бо въ Пятницю дня 9. с. м. вода забрала цѣлкомъ гавзъ и що у гавзѣ було лишь жену Тараса и дѣти вспѣвъ уратувати якійсь добрый чоловѣкъ. Жена Антоня Тараса несподѣвалась также сего нещастя, бо вода рунула вôдъ разу и брала що попало. Зъ людей, о скôлько доси звѣстно, не втопилось лишь двое. Скоро мы почули о нещастю нашого Русина и брата въ Христѣ, хотѣли мы зайти до него, щобы его потѣшити въ тымъ его смутку, але неможь було про воду ажь до недѣлѣ 11-го сего мѣсяця. Въ недѣлю мы пôшли до него де теперь есть на бурдѣ и бачили его нужду. Жена, дѣти и вôнъ остали лишь въ тôмъ одѣню, що мали на собѣ, коли вода прійшла, бо що було бôльше пôшло зъ водою а гавзъ оставъ розбитый ажь на четвертôмъ блаку вôдъ мѣсця де стоявъ передъ тымъ. Мы бачили его нужду и хотѣли подати ему нашѣ братскѣ руки при помочи добрыхъ людей и пôшли мы колектовати не для славы нашои, але для любови ближнього. Найперше на мітинґу Сестричного Братства св. Варвары сколектували Іоанъ Шафранъ и Кузма Здзеба $6.70 дальше на хрестинахъ у Теодора Хованця сколектували Кузма Здзеба и Александеръ Хованецъ $4.95, а кромѣ сего по домахъ сколектували мы $19.85.

Тутъ подаемо имена жертводателѣвъ:

Колекта зъ Сестричного Братства Св. Вел. Муч. Варвары; зôбрано доси $6.70

На хрестинахъ у Теодора Хованця Nr. 211 3-rd Str., Passaic, N. J.; жертвували слѣдуючѣ:

Кузма Здзеба	50
Александеръ Хованецъ	25
Теодоръ Хованецъ	50
Алексій Секула	25
Василій Мухнацкій	25
Йоанъ Милянichъ	25
Катерина Богачъ	1.00
Марія Блажовскій	25
Зузанна Репаски	20
Афтанъ Кузмичъ	25
Андрей Амросъ	1.00
Анастазія Хованецъ	25
Разомъ	4.95

Дальше колектовано по гавзахъ; жертвували:

Теодоръ Вальчакъ	25
Текля Марковичъ	10
Марія Полинякъ	10
Теодозія Борновска	10
Андрей Райхелъ	50
Варвара Ядловска	10
Анна Дяковъ	10
Софія Штецко	10
Марія Дулянъ	10
Параска Опуда	20
Марія Вислоцка	25
Андрей Сливка	25
Марія Кѣдонъ	25
Текля Вислоцка	25
Михаилъ Маленчакъ	10
Марія Крегелъ	25
Павелъ Сова	50
Юстина Полинякъ	10
Фимія Репела	10
Анна Головачь	25
Борка Мочараньска	25
Михаилъ Лайчакъ	25
Анна Талпашъ	1.00
Марія Галковичь	20
Яковъ Пелякъ	1.0
Іоанъ Борухъ	1.00
Давіилъ Кѣдонъ	2.00
Варвара Дзюмбелякъ	25
Анастазія Стецко	10
Марта Мелянъ	20
Параска Гарагусъ	25
Олена Дяковъ	20
Параска Барна	25
Юрій Митришинъ	25
Анастазія Голубъ	25
Анастазія Одрихоцска	25
Юрій Рубатскій	25
Петро Кмецъ	25
Александра Басалиґа	25
Текля Кузмичь	25
Марія Стецко	10
Монрой Бросъ	25
Николай Тимчатинъ	25
Harry Stein	20
Йоанъ Кузмичь	25
Антоній Кузмичь	25
Марта Басалиґа	20
Варвара Похна	25
Параска Хомякъ	20
Марія Кревакъ	25
Параска Кость	25
Антоній Перегрімъ	25
Юстина Горнада	10
Анна Рущакъ	10
Анастазія Мелянъ	10
Катерина Павликъ	50
Катерина Барна	25
Марія Чиханьска	25
Катерина Яценикъ	25
Марта Дзюрбинъ	25
Марія Грабчакъ	25
Милянна Пацанъ	25
Анастазія Мелянъ	25
Анна Сметана	20
Євка Хомишакъ	25
Анна Стецъ	20
Семанъ Грабскій	10
Петро Гнатъ	25
Улька Жидовска	50
Андрій Кубисъ	10
Матрона Чупакъ	10
Катерина Братчакъ	25

До сего часу сколектовано и вôддано Тарасови **$31.50.**

Кузма Здзеба, Алекс. Хованецъ.

Зъ Йонкерсъ, Н. Й.

Не вѣрте брехунамъ!

Тѣ Русины, що причисляють себе до москвофільскои партіи дуже часто звыкли чернити Русинôвъ зъ украиньскои партіи. Такъ дѣесь у краю, такъ и въ Америцѣ. Примѣромъ, недавно тому недовченый чи може перевченый господинъ А. Чичила пописавъ рôжнѣ клеветы на украиньско-руску бурсу въ Новôмъ Санчи. Каже, що въ тôй бурсѣ въ 1902 було 13 питомцѣвъ и то були Поляки, Нѣмцѣ и Русины. Я не вôдповѣдавъ бы на тое а може и повѣривъ бымъ тому, але щожь коли я на той часъ бувъ въ Новôмъ Санчи, бувъ емъ членомъ тои бурсы и знаю всѣхъ школярѣвъ тои бурсы, отже знаю, що се неправда. Питомцѣвъ було не 13 але 19. А Полякôвъ нѣ Нѣмцѣвъ мѣжь ними не було. Бо чи если хто уродить ся въ Вѣдни то вôнъ вже Нѣмецъ, а хто уродить ся въ заходнôй Галичинѣ, то вôнъ вже не Русинъ, але Полякъ? Менѣ здае ся, що если родичѣ Русины задля якои небудь причины мусѣли мешкати мѣжь Нѣмцями або Поляками, але помимо того не забули на свою руску народнôсть и посилають свои дѣти до рускои бурсы, то мы еще тѣшити ся повиннѣ зъ того, що въ нихъ духъ рускій не завмеръ а не прозывати ихъ Поляками або Нѣмцями. Такъ само неправдою есть, щобы пп. Лѣниньскій, Секунда або Яворскій говорили передъ малыми школярами, зъ котрыхъ найстаршѣ були заледви въ IV ґимназіяльнôй клясѣ, що мы мусимо бути атеістами, безбожниками, фарисеями, бо инакше не могли бы звались Украинцями. Може бути, що госп. Ч. чувъ тое зъ устъ Маркова, але заки доѣхавъ до Олифанту то вже забувъ хто ему таке говоривъ. Але скорше така есть рѣчь, що г. Ч. хотячи стати цареславнымъ попомъ говорить дурницѣ на Украинцѣвъ, бо хоче чимсь заслужитись передъ кнутопоклонниками. Але вы братя Русины не зважайте на тое, бо якже можна вѣрити чоловѣкови, котрый бе тую руку яка его годувала? Г. Ч. обкидае болотомъ своихъ опѣкунôвъ, котрѣ его стерегли на кождôмъ кроцѣ и хотѣли, щобы зъ него бувъ чоловѣкъ а вôнъ що нынѣ робить? Обкидае ихъ болотомъ за ихъ добре серце. Та то не першій г. Ч. такъ робить анѣ не послѣдный. Є ихъ тутъ бôльше такихъ въ Америцѣ, що навѣть чернять тыхъ людей, що имъ добре робили а народъ туманять, що то нѣбы они хочуть ему добра. Не вѣрте такимъ, бо се люде дуже слабого характеру. Госп. Чичилу, примѣромъ, я знаю добре. Знаю его поступки въ школѣ и въ бурсѣ. Знаю, що черезъ свое лѣнивство мусѣвъ повтаряти тѣ самѣ клясы, ну а теперь приѣхавъ тутъ и чернить людей, бо говорити неправду легче якъ працювати, а дежь такій господинъ схотѣвъ бы працювати? Братя Русины не зважайте на такѣ голосы якъ госп. Чичилы, але памятайте, що въ украиньскôй рускôй бурсѣ выховують ся не паньскѣ дѣти, але рускѣ селяньскѣ дѣти. Складайте на нихъ жертвы щиро, поможѣть имъ, а они коли выйдуть на людей (зъ выняткомъ такихъ одиницъ якъ г. Чич.) певно станутъ по сторонѣ правъ Руси-Украины правдивыми завзятыми борцями и выборють для насъ всѣхъ лѣпшу долю.

Мартинъ Пелехъ.

Зъ Providence, R. I.

Въ нашôмъ стейтѣ Родъ Айлендъ жие досыть много Русинôвъ, але всѣ они порозкидуванѣ по рôжныхъ плейзахъ, и мало знають про себе. Коли передъ рокомъ я прийшовъ до Правиденсъ, то не мôгъ знайти анѣ одного Русина, ажь коли написавъ я пару разъ до „Свободы", то вже теперь потроха ся знаходимо и будимо зо сну. Дня 3-го Септембра зайшовъ я до Manville мѣжь цѣлкомъ незнакомыхъ людей, але хотяй не знакомѣ щиро мене приняли якъ брата за що имъ щиро дякую, особливо пп. Гр. Пригодѣ, П. Лубяницкому, Андр. Шквирскому и другимъ. Дуже мене тое утѣшило, що они приступили до Союза и другихъ заохочують до сего. Дня 11-го Октобра бувъ я знов въ Ентоні, Р. А. и знайшовъ емъ тамъ также много Русинôвъ, котрѣ мене радо приняли. Тутъ также пристали до Союза въ чѣмъ дуже менѣ помагавъ п. Мих. Борисъ. А мітинґъ мали мы въ домѣ п. Мих. Андрецъ. Тутешнѣ Русины дуже ся втѣшили, що почули о такôй добрôй и танôй асекураціи якъ Р. Н. Союзъ, бо перше платили до анґлійскои асекураціи по 30 ц. на тыждень а дôставали лишь $500. посмертного. А якъ мужови умерла жѣнка, то мужъ не дôстававъ нѣчого. Отже кождый розумный чоловѣкъ може собѣ подумати яка велика рôжниця есть мѣжь Союзомъ а другими асекураціями. Для того жаденъ Русинъ не повиненъ йти до чужои орґанізаціи, але держати ся своеи рускои, щобы въ разѣ нещастя, мôгъ дôстати помôчь. Братя Русины, котрѣ еще не вписанѣ до Союза не вôдкладайте на завтра або на другій мѣсяць, бо тое завтра нѣколи не прийде а нещасте може прійти на васъ або вашѣ жены кождои хвилѣ. Єще разъ дякую вамъ всѣмъ за ваше щире руске серце и за ваше щире приняте. Дай Боже, щобы тутешна Русь чимъ разъ бôльше взростала въ добробутѣ и просвѣтѣ на славу намъ всѣмъ и на пожитокъ.

Иванъ Прецюкъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN, Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 15, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
До старого краю на рôкъ	$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року	$1.00
До старого краю на пôвъ року	$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѝ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ е васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшѝ поясненя и пришле потрѣбнѝ рѣчи.

До членôвъ „Союза“!

Пôсля справозданя головного секретара „Р. Н. Союзъ“ числивъ при кôнци мѣсяця Септембра **4567 членôвъ**. Старайте ся, щобы въ мѣсяцю Октобрѣ приступило бодай 1000 новыхъ членôвъ. Нехай нѣхто не жалуе свого труду. Майже кождый мае якогось краяна або знакомого, що ще не належить до „Союза“ а два три слова зô стороны члена „Союза“ могуть заохотити такого вступити до орґанізаціи. Чимъ „Союзъ“ буде сильнѣйшій тимъ лѣпше буде для всѣхъ его членôвъ.

До всѣхъ честныхъ, свѣдомыхъ и щирыхъ Русинôвъ въ Америцѣ.

Братя Русины!

Кличемо Васъ до бою за святу справу, бо за нашу вѣру и за нашу церковь!

Незадовго буде 20 лѣтъ якъ мы Русины-робôтники въ Сполученыхъ Державахъ засновали першу церковь въ Шенандоа — першого священика спровадили, а вороги того нашого святого дѣла таки заразъ въ самыхъ початкахъ хотѣли намъ знищити нашу св. церковь. Першого нашого священика о. Ив. Волянського выкляли. То було 1885 року. Вы старшѝ братя се добре памятаете!



О. Ив. Волянськѝй першій рускій священикъ въ Америцѣ.

Цѣлый той часъ вôдъ 1885 ажь до нынѣ нашѝ неприятелѣ — латиньскѝ епископы старали ся и старають ся намъ заперечити, що намъ належить ся наша руска церковь.

Они постепенно закладають на насъ свои ярма, свои пута, а навѣть силою, за помочію американьскихъ судôвъ хотѣлибы насъ уярмити, хотѣлибъ нашихъ рускихъ священикôвъ пôдчинити пôдъ свою власть разомъ зъ вѣрными — а вôдтакъ поволи хитрыми способами вôдобралибъ намъ нашѝ **маетки церковнѝ** — тѝ маетки, котрѝ мы кровавою нашою працею здвигли, на добро нашого народу и на славу нашои св. рускои церкви.

Братя Русины!

Цѣла Русь Американьска памятае дуже добре, коли минувшого року о. Иванъ Арданъ не боявъ ся сказати публично латиньскому біскопови въ Scranton, Pa., що нашу церковь латиньска ерархія понижае, поневѣряе.

Вы дуже добре памятаете, якъ минувшого року кôлькохъ выродныхъ сынôвъ зъ Олафантъ при помочи своихъ власныхъ Юдôвъ и скрентоньского латиньского епископа почали процесъ, щобы насъ при помочи свѣтскихъ судôвъ вôддати на поталу, на власнôсть латиньскôй ерархіи!

Вы пригадуете собѣ, якъ недавно тому судія того процесу въ Scranton, выдавъ дуже несправедливый вырокъ. Вôнъ каже: Въ гр. кат. церквѣ въ Олифантъ може вôдправляти Богослуженя тôлько такій священикъ, котрому позволить латиньскій скрентоньскій біскупъ. Пытаемо ся яку власть мае до нашихъ церковь латиньскій біскупъ? Якимъ правомъ вôнъ смѣе посылати до нашои церкви священикôвъ?

Мы поставили нашѝ церкви нашою власною працею и то тяжкою працею. Намъ не помагали нѣ латиньскѝ біскупы, нѣ американьскѝ суды — отже намъ не смѣють священикôвъ накидати. Мы будовали церкви самѝ безъ нѣчіеи помочи, мы платимо священикамъ самѝ — мы маемо право и до нашихъ церковъ и до нашихъ священикôвъ.

Нѣхто бôльше на свѣтѣ! Такій вырокъ скрентоньского суду мы уважаемо за крайно несправедливый.

Мы жадаемо справедливости! Въ имя тои справедливости, въ имя правды мы рѣшили вôдкликати ся проти того выроку до найвысшого суду.

Братя Русины!

Справа процесу Олифантскои церкви — се справа спôльна всѣхъ нашихъ рускихъ церковь въ Америцѣ.

Єсли мы занедбаемо ту справу — єсли мы приймемо рôвнодушно сей несправедливый вырокъ — мы згинули.

Нашѝ рускѝ церкви, здвигненѝ потомъ и кровію нашою — мы стратимо, мы стратимо свою руску вѣру, свôй обрядъ, свою рôдну назву Русина, свою честь.

Намъ не вôльно сего тратити! Мыжь не рабы, але вôльны сыны, вôльнои землѣ Вашинґтона! Насъ бы нашѝ дѣти прокляли. Прокляли бы вольнѝ дѣти, своихъ рабôвъ батькôвъ!

Правды намъ треба!

Мы хочемо своеи рускои вѣры, своеи рускои церкви. Мы хочемо, щобъ нашѝ священики належали до насъ, мы хочемо, щобъ нашѝ маетки були нашими, бо кровавыми центами они здвигненѝ. Мы хочемо нашои зверхности церковнои, нашого епископа — а не пôдлягати чужимъ самозванцямъ.

За тѝ засады мы стаемо до борбы — до завзятои борбы.

Братя Русины! Вы знаете дуже добре, що, якъ хто йде на вôйну — той мусить мати оружіе. Для нашои борбы потреба намъ острого оружія — треба намъ грошей. Русь Американьска не бѣдна. Стало насъ на тысячку долярôвъ на рôжнѝ народнѝ потребы для старого краю, стане насъ на нашѝ найважнѣйшѝ потребы, бо на оборону рускои вѣры и рускихъ церковь.

До найвысшого корту мы апелюемо. Мы хочемо ся запитати Америку, що мы провинили, що она насъ кривдить. Мы хочемо запитати ся нашихъ краевыхъ епископôвъ де они подѣлили ся, що насъ кинули на поталу чужинцямъ. Мы хочемо запитати ся нашихъ Братôвъ-робôтникôвъ, чи у Васъ вже Братя затратилось почуте справедливости и правды?

Сли нѣ — а певно, що нѣ, — до дѣла Братя — до дѣла!

Вôдозвѣть ся на нашь покликъ. Вôдозвѣть ся якъ оденъ мужъ, такъ якъ вôдозвались вже другѝ и зложили около 400 долярôвъ ще передъ надрукованемъ сего поклику. Станьте до борбы смѣло и отверто. Не щадѣть центôвъ на те святе дѣло и всякѝ жертвы засылайте на руки касіера:
Mr. John Glowa, Postmaster, Excelsior, Pa.

За вѣру святу, за церковь руску, за народъ — жите, або смерть!

За комітетъ:
О. Ив. Констанкевичъ, предсѣдатель, Shamokin, Pa.
Ив. Глова, касіерь, Excelsior, Pa.
Гавріилъ Дзядикъ, секретарь, Ansonia, Con.
Юрко Хилякъ, Olyphant, Pa.
Иванъ Бурштынъ, Buffalo, N. Y.
Теодоръ Ґутъ Кульчицкій, Pittsburg, Pa.
Михаилъ Барна, Ramey, Pa.

(83)

Листъ изъ старого краю.

Памятникъ для ката Русинôвъ.

Пишучи про польськѝ шовіністичнѝ змаганя, я вже неразъ зазначувавъ, що Поляки стараються ся передовсѣмъ надати сходнôй, руськôй части Галичины польській зверхній выглядъ. Для сеи цѣли закладають вони польськѝ товариства, читальнѣ, будують костелы та каплицѣ, а передовсѣмъ покривають руськѝ мѣста та мѣсточка польськими историчными памятниками.

Въ сѣй цѣли и поставлено памятникъ польському королеви Владиславови Яґеллѣ (умеръ 1434 р.) въ руськôмъ повѣтовôмъ мѣстѣ Городку коло Львова. Польськѝ ґазеты писали при тôй нагодѣ, що се першій памятникъ Яґеллѣ на польськôй земли, але яка се польська земля, видно хочь бы зъ того, що навѣть пôсля переводженои польско шляхотськими урядами офіціяльнои статистики (зъ 1890 р.) въ Городецькôмъ повѣтѣ на 64.637 мешканцѣвъ було 67·05 прц. Русинôвъ, 21·84 прц. Полякôвъ и 9·55 прц. Жидôвъ. Яка-жь се польська земля?! Ну, але польськѝ патріоты дали грошѣ на памятникъ и його вôдкрыто 29. вересня с. р. зъ великою парадою. Болѣло лише Полякôвъ те, що на тôй парадѣ не було нѣкого зъ Русинôвъ, навѣть хрунѣ не злакомили ся на хапатню... И плакали польськѝ ґазеты задля „невдячности“ Русинôвъ, бо — мовлявъ — Яґелло бувъ батькомъ не лише для Полякôвъ, але також для Русинôвъ и Литовцѣвъ...

Теперь выпадае намъ сказати кôлька слôвъ про того „батька“ Русинôвъ. Яґелло, заки ставъ польськимъ королемъ, называвъ ся Якôвъ Ягайло, вызнававъ православну вѣру и бувъ литовсько-руськимъ княземъ, выхованымъ въ руськôмъ дусѣ. Та єсли польська шляхта выбрала його королемъ — пôдъ услôвемъ, що ожените ся зъ польською королевою Ядвиґою, перейде на католицизмъ, наверне на католицизмъ православну Русь и по части православну а по части поганьску Литву зъ Польщею въ одну польсько-католицьку державу, Яґелло зрадивъ своихъ дотеперѣшныхъ пôдданыхъ и, давши ся другій разъ охрестити, почавъ насильствомъ навертати на католицизмъ та польщити Литву и Русь. Православнѝ церкви перемѣнювавъ вôнъ силою на католицькѝ костелы, выкидаючи зъ нихъ при тôй перемѣнѣ навѣть похованѝ тѣла славныхъ Русинôвъ, руськôй православнôй шляхтѣ вôдбиравъ еи маетки, надаючи ихъ тымъ, що для „лакомства нещасного“ переходили на католицизмъ и польщили ся, накладавъ на руське населене великѝ данины на користь католицькихъ костелѣвъ, а при тôмъ навертаню уживавъ „для бôльшои славы божои“ навѣть тортуръ на непокôрныхъ. Якъ „добре“ жилось Русинамъ за Яґеллы, видно хочь-бы зъ того, що пôсля тодѣшныхъ законôвъ права и свободы горожанськѝ мали лише католики... Пригадуемо, що въ тыхъ часахъ уніи ще не було, такъ що всѣ Русины були православнѝ, а всѣ Поляки католики.

Яґелло, якъ уже сказано, задумавъ зъ Польщѣ, Руси и Литвы зробити одну польську державу. Його дѣло, якъ бачимо розсипало ся. Хотять його воскресити теперѣшнѝ польськѝ шовіністы, особливо т. зв. „всеполяки“ и вони то хотять за всяку цѣну спольщити галицьку Русь, вони заповнюють еи памятниками, костелами и т. п. Та даремнѝ ихъ заходы, даремнѝ и грозьбы, що — мовлявъ — Русины до нихъ изъ грамотою, а вони до Русинôвъ изъ шаблею, якъ се писало „Słowo Polskie“... Сила руського народа занадто велика, абы вôнъ давъ себе втопити въ польськôмъ мори. И своею силою руській нарôдъ покаже, що годѣ Полякамъ надъ нимъ панувати!...

Польськôй безличности нема границь!..

Отсѣ слова мусить сказати кождый, хто слѣдить за справою заснованя руськои ґимназіи въ Станиславовѣ. Отся справа товчеть ся вже 5 лѣтъ, а нѣякъ не може скôнчити ся. Дня 3. с. м. була вона знову на дневнôмъ порядку галицького сойму. На тôмъ засѣданю шкôльна комісія заявила, що заложити руськои ґимназіи въ Станиславовѣ теперь не можна, бо по-перше нема кому въ тôй ґимназіи вчити, а по-друге найперше траба усунути переповнене въ польськихъ ґимназіяхъ въ Тарновѣ, Ржешовѣ, Перемышли и т. д. а ажь тодѣ можна буде подумати про нову руську ґимназію. Що-до першои причины, то комісія сильно пробрехала ся, бо по польськихъ ґимназіяхъ есть 32 учительськѝ силы зъ испитомъ, котрѝ могли бы учити въ руськôй ґимназіи, а що-до другои причины, то се прямо цинічный насмѣхъ, за котрый наймудрѣйше було бы весь той польській парляментъ высадити въ воздухъ. Адже коли ждати, ажь въ польськихъ ґимназіяхъ устане переповнене, то можна не дôждати ся руськои ґимназіи и до кôнця свѣта! А при тôмъ Русинамъ на пôдставѣ законôвъ ґимназіи належать ся!

Отся надѣя учить найлѣпше, що головну вагу въ житю мае фактична сила, а право безъ силы нѣкому нѣчого не дасть. Проте найвысшій уже часъ, абы провôдники руського народа въ Галичинѣ перестали йому крутити голову понятями права, леґальными дорогами и т. п. выдумками сильныхъ свѣта сего, а зачали въ народѣ виробляти фактичну силу. Адже якъ бы такъ польськѝ послы знали, що въ вôдповѣдь на таку цинічну заяву може завалити ся разомъ зъ ними соймовый будинокъ, що дѣдичь-посолъ може не доѣхати живый до дому, а його маетокъ може спопелѣти, то не позваляли бы собѣ на таку безличнôсть...

Справы остаточно соймъ не порѣшивъ, лишь вôдославъ назадъ до комісіи — изъ вказôвкою, чи не далось бы заложити польсько-руську ґимназію, бо — мовлявъ — дѣти руського хлопа потребують „товариськои оглады“, якои можуть набрати лишь учачи ся въ товариствѣ дѣтей польськихъ панôвъ...

Руськѝ послы въ тôй цѣлôй справѣ заховували ся страшно нужденно. Нѣхто зъ нихъ не промовивъ нѣ слова протесту. Говорять, що се тому, бо вони по тихо умовили ся, що комісія мае вже теперь добре полагодити справу. Чи се правда, покаже близька будучнôсть, але трудно вѣрити, абы шахрайськѝ душѣ польського панства додержали слова. А зъ другои стороны нарôдъ выбиравъ послôвъ не на те, абы вони потихо торгували народною правдою, нарôдъ повиненъ все знати, що послы роблять.

Демонстрація противъ москвофілôвъ.

Дня 29. вересня с. р. вôдбули ся въ Перемышли загальнѝ зборы москвофільського „Общества им. Мих. Качковського“, що то мае за задачу киринити роботѣ „Просьвіти“ та затемнювати до решты непросвѣченѝ головы руськихъ селянъ. Зборы сѝ, скликанѝ пôдчасъ побуту російського царя у Вѣдни, мали також бути оваціею для того ката народôвъ. Однакъ москвофіламъ не все вдало ся, бо перемышльськѝ и львôвськѝ соціялісты скликали на той самъ день свое вѣче до Перемышля и урядили величаву демонстрацію противъ поклонникôвъ російськои нагайки. Замѣтне й те, що всѣ польсько-шляхотськѝ ґазеты взяли москвофілôвъ въ оборону.

Польськѝ претенсіи.

Передъ широкимъ свѣтомъ Поляки все кричать, що вони пріятелѣ свободы, що хотять жити зъ Русина-

ми, якъ вольнй зъ вольными и рôвнй зъ рôвными... Однакъ факты говорять зовсѣмъ противно. Такъ пр. Поляки обурюють ся, що Русины спѣвають пѣсню: „Не пора Москалеви й Ляхови служити“, говорячи, що ся пѣсня ображае Полякôвъ. Невже-жь Поляки думають, що обовязкомъ Русина есть служити Полякови?!

6. жовтня 1903. М. Л

Не кричи „гопъ“, бо щесь не перескочивъ.

Одного разу трафилось менѣ замѣшати ся мѣжь досыть численный кружокъ нашихъ Русинôвъ. При рôжныхъ розмовахъ о Американьской Руси зайшлисьмо до розмовы о рускихъ асекураціяхъ и ихъ корысти. Розумѣесь, бувъ тамъ всякого рода духъ и рôжнй мысли, але конець кôнцемъ всѣ мы приходили до одного заключеня, що всяка орґанізація и асекурація есть для насъ Русинôвъ тутъ въ Америцѣ потрѣбна и пожиточна. Въ одномъ кôнци тои хаты где мы такъ сидѣли и говорили, троха дальше вôдъ насъ, сидѣвъ оденъ доси незнаемый менѣ чоловѣкъ, котрый не бравъ жадноѝ участи въ нашихъ розмовахъ. Коли мы вже скôнчили нашъ розговоръ и малисьмо ся забирати домôвъ сей незнаемый чоловѣкъ, мовь зъ просоня, зôрвавсь зô свого стôльця и пытае ся насъ о чѣмъ мы говорили, бо вôнъ такъ якъ черезъ сонъ чувъ щось якъ бы мы мали говорити за якись асекураціи. Мы, розумѣесь, зачали знова ему оповѣдати о чѣмъ шла бесѣда а коли мы прийшли до асекураціи и еѣ пожиточности, незнаемый менѣ той чоловѣкъ зачавъ ся зъ насъ всѣхъ смѣяти а врештѣ говорить такъ до насъ: „Слухайте, на щожь намъ ся асекуровати? — Чи буде зъ насъ котрый живъ два свѣты, чи що? Чи може въ майнахъ робимо, та мусимо боятись, що земля насъ привалить? Отъ хиба не маете вже где грошей кидати, а якъ такъ, каже дальше, то дайте тй грошѣ менѣ а я вже зъ ними зроблю порядокъ.“ Говоривъ ще другй подôбнй рѣчи, ажь вкôнци оденъ зъ нашого гурту ставъ и говорить ему такъ: Ну брате, я ся не сподѣвавъ, що ты такъ ще дурный. То ты мыслишь, що того, котрый не робить въ майнахъ або въ иньшôй якôй небезпечнôй роботѣ, то нещасте вже не може спôткати? И тутъ зачавъ ему представляти всѣлякй иньшй примѣры небезпечности. Але, якъ кажуть, „нащо говорити до глухого коли вôнъ не чуе“ такъ сталось и тутъ. Незнакомый не то що не давъ ся бодай трохи переконати, що вôнъ зле мыслить, але противно, нашй здоровомыслячй переконаня такъ его розлютили, що готовъ бувъ на насъ зъ кулаками вдарити, еслибъ мы ся були не порозходили и его нѐ лишили.

Я вже зовсѣмъ забувъ о нѣмъ, ажь одного разу достаю вôдъ мого товариша зъ того кружка листъ где мѣжь иншимъ пише менѣ такъ: „Чи памятаешь ты той вечеръ колисьмо говорили о всѣлякихъ справахъ и того чоловѣка, що такъ споривъ зъ нами и по дурному доказувавъ, що асекурація и орґанізаціи не вартають нѣчого? Єсли собѣ пригадаешь его то знай, що зъ нимъ сталось таке нещасте: бувъ на одномъ весѣлю и страшно гулявъ, а при тôмъ пивъ зимне пиво, тай правдоподôбно дôставъ запалене, бо по кôлькохъ дняхъ хоробы померъ въ шпитали. Вôнъ тримавъ ся тои засады, котру и намъ хотѣвъ вмоѣти, що асекурація не варта нѣчого и до кôнця не бувъ нѣгде асекурований анѣ не мавъ жадноѝ родины тай Богъ святый знае що зъ нимъ зробили въ шпитали. —“ Отъ вамъ дорогй братя оденъ доказъ бôльше, якъ то зле бути чоловѣкови легкомысному. Проте прошу васъ всѣхъ Русинôвъ опамятайтесь вже разъ, покиньте ту легкомыснôсть а приступайте до орґанізацій та асекуруйтесь, а нагода до того добра, бо Р. Н. Союзъ, где за 70 ц. платить $600.00, принимае теперь въ Октобрѣ без вступного — тôлько пôйти и записатись.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

Що чувати въ свѣтѣ.

Перехваленй гаразды и „добрй часы“ пôдъ правлѣнемъ партіи великихъ капіталістôвъ (републиканьской) щось починають псувати ся послѣдными днями. Зô всѣхъ сторôнъ Сп. Державъ надходять сумнй вѣсти про занепадъ промыслового руху и громадне выдалюване робôтникôвъ вôдъ працѣ. Въ найбôльше промысловыхъ областяхъ, якъ Ню-Йоркъ, Питсбурґъ, Филаделфія, Бостонъ, Чікаґо, Джьолієтъ, Скрентонъ, Бофало и пр. позамикано вже безлѣчь фабрикъ, майнôвъ и розличныхъ промысловыхъ пôдпріємствъ, а сотки тысячь робôтникôвъ лишило ся безъ працѣ и средствъ до житя. Обчисляють, що загаломъ втратило вже доси роботу около 700 тысячь робôтникôвъ. Найгôрше, що на тôмъ еще не конець, бо нема дня, абы не доношено про новй случаѣ застою и выдалюваня вôдъ працѣ, а наколи такъ дальше пôде, то запануе въ краю страшна нужда.

Капіталисты говорять, будьто-бы все те дѣяло ся наслѣдкомъ надпродукціи, та оно не туда либонь стежка въ горохъ. Се наближають ся выборы на президента — ось въ чôмъ дѣло! Американьскй робôтники знають вже зъ досвѣду, що передъ кождыми выборами на президента дѣе ся те саме. Капіталисты задержують тодѣ промысловый рухъ, выдалюють бôльшу половину робôтникôвъ и засуджують ихъ на голодъ та нужду, немовь-бы хотѣли сказати: — диви ся, мой, мы хочемо мати свого призидента, тожь голосуй, якъ мы кажемо. Въ противнôмъ случаю горе тобѣ, бо знай, що будешь грызти колѣна зъ голоду, згадуючи добрй часы!.. Не надто свѣдомый американьскій робôтникъ подае ся звычайно пôдъ такимъ напоромъ и ... слѣпо выбирае, кого велять — иногдѣ найбôльшого свого ворога.

Такій станъ рѣчей не потягне одначе довго въ Сп. Державахъ, се певне. Самй капіталисты признають, що клясова свѣдомôсть росте дуже скоро мѣжь тутешными робôтниками, тожь смѣло можемо надѣятись недалекоѝ змѣны на лѣпше. Кручки и капіталістична принука того рода такъ стратять на вартости за кôлька лѣтъ, що й торбы сѣчки не будуть вартати.

Ґенералъ Нелсонъ А. Майлсъ заперечуе вѣстямъ, будьто-бы вôнъ загадувавъ кандидувати на президента Сп. Державъ. Я не то на урядъ президента — пише ґенералъ въ одномъ американьскôмъ дневнику — але на нѣякій урядъ не гадаю, не хочу и не буду кандидувати. На старôсть хочу спокою — то все.

Американьскй мурины орґанізують ся такожь. Недавно вôдбула ся въ Бруклинѣ, Н. Й. велика муриньска конвенція, на котрôй ухвалено зôбрати величезный фондъ, бо ажь 200 міліонôвъ долярôвъ, на оборону муринôвъ и муриньскихъ интересôвъ. За тй грошѣ буде вести ся аґітацію и просвѣтну роботу, купувати землю для муринôвъ, основувати кольоніи и будувати фабрики, въ котрыхъ лишень мурины будуть працювати. Фондъ буде зôбраный тымъ робомъ, що на кождого мурина въ Сп. Державахъ наложить ся 41 центôвъ мѣсячного податку. Є ихъ ту 10 міліонôвъ душь, отже зберуть скоро. Мурины въ цѣлôмъ краю приняли сей проектъ зъ одушевленемъ и въ послѣдныхъ кôлькохъ дняхъ зôбрали на ту цѣль 2 міліоны долярôвъ. Можемо зъ нихъ примѣръ брати.

Про незвычайный „подвигъ“ синôвъ Марса доносять зъ Манилѣ, на Филипинахъ. Двохъ констабулярныхъ офіцирôвъ тамошноѝ залоги здефравдували зъ державноѝ касы 5000 долярôвъ, а опôсля выкрали зъ пристаны пароходъ „Викторію“ и утекли на ньому свѣтами. На пароходѣ було 10 людей залоги, але офіциры спонукали ихъ до послуху при помочи револьверôвъ. На здогôнъ за очайдухами выслано военный корабель „Исля де Куба“, та сей не вспѣвъ ихъ здогонити. Утѣкачѣ причалили до острова Ковманъ, де злучили ся зъ двома другими дезертирами, а загарбавши зъ парохода всѣ припасы оружя и муніціи, пропали въ тамошныхъ горахъ. Гадають мабуть займатись розбишацтвомъ. Нема одначе сумнѣву, що довго не будуть гуляти на свободѣ, бо американьскй власти не жартують въ такихъ случаяхъ. Жде ихъ шибениця за пірацію, дезерцію и крадѣжь правительственныхъ грошей.

Въ провінціи Кевайтъ пôддавъ ся американьскимъ властямъ славный розбишака Юлій Рамосъ. Вôйско и поліція полювали не него черезъ цѣлыхъ 3 роки и не могли зловити.

Міністерство справъ внѣшныхъ у Вашинґтонѣ одержало телеґрафічну звѣстку, що въ середущôй Америцѣ заносить ся на вôйну помѣжь републиками Сальвадоръ и Гондурасъ зъ одноѝ, а Нікараґвою и Ґватемалею зъ другоѝ стороны. Армія Ґватемалѣ, въ числѣ 10. тысячь людей, переступила границю Сальвадору и розпочала военну акцію.

Такожь помѣжь Колюмбією и Перу висить мара вôйны. Обѣ републики ведуть граничный спôръ о посѣлости надъ рѣкою Потумайо и звôдси може легко прійти до оружноѝ розправы.

Ходить чутка, будьто бы славный вождь македоньскихъ повстанцѣвъ — Борисъ Сарафовъ, погибъ въ борбѣ недалеко Фльорины.

Сарафовъ бувъ однымъ зъ найлѣпшихъ патріотôвъ, найспособнѣйшимъ орґанізаторомъ повстаня и найхоробрѣйшимъ вождомъ. Вôнъ належавъ до тыхъ, що для придбаня грошей на веденѣ вôйны зъ Турeччиною, заполонили американьску міссіонарку панну Стонъ, за котру взяли кôлька міліонôвъ франкôвъ окупу. Чоловѣкъ енерґічный и наскрôзь идейный нѣколи не упадавъ на дусѣ, тому бувъ свѣтиломъ для свого народа. Вôдъ 1895. р. 400 разôвъ впадавъ зъ оружемъ въ рукахъ до турецкоѝ державы и всегда насыпавъ Туркамъ горячого бобу за шкôру.

Чутка про его смерть выйшла зъ турецкого жерела. Можливо проте, що вôнъ живе собѣ здоровъ, а Турки лишь тому розпустили еѣ, щобы напудити и знеохотити повстанцѣвъ. Се саме голосили они вже кôльканайцять разôвъ, та мимо того Сарафовъ воскресавъ, живъ дальше и побивавъ ихъ частенько.

Ситуація на далекôмъ сходѣ не перестала бути грôзною. Росія и Японія стоять на противъ себе немовь два когуты, що за хвилину мають розпочати борбу. Перша въ Портъ Артурѣ, а друга въ Пинґъ-Янґъ въ Кореѣ, громадить чимразъ бôльше вôйска, уряджуе маневры, переглядьі фльоты и т. п. щобы заимпонувати ворогови. Росія мае вже въ Манджуріи поверхъ 400 тысячь вôйска.

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць Септемберъ, 1903.

Ч. бѣжуче		
937	Granville, N. Y. Бр. св. Геор.	11.90
938	Baltimore, Md. Бр. св. Анны	8.75
939	Yorkville, O. M. P. H. C.	6.30
940	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	21.09
941	Buffalo, N. Y. Бр. св. І. Хрест.	22.18
942	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Иліи	31.59
943	Jersey City, N. J. Клюбъ 4-охъ Мих.	9.00
944	Manown, Pa. Бр. св. О. Николая	26.88
945	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	67.92
946	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	21.38
947	Cannonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	21.64
948	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	32.87
949	Ramey, Pa. M. P. H. C.	50.31
950	Gradatim, Pa. M. P. H. P.	9.10
951	Terryville Conn., Бр. св. Арх. Михаила	8.75
952	Cohoes, N. Y. M. P. H. C.	14.35
953	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	22.87
654	Philadelphia, Pa. M. P, H. C.	2.80
955	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	20.60
956	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	41.60
957	Franklin Furnace, N. J. M. P. H. C.	18.94
958	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	20.55
959	Manville, R. I. M. P. H. C.	570
960	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	17.33
961	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрест.	83.80
962	Trauger, Pa. Бр. св. І. Хрест.	55.40
963	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	57.00
964	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	65.74
965	Shamokin, Pa. В. Старинщакъ часть довгу	25.00
966	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	25.70
967	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	50.95
968	Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	46.44
969	Monessen, Pa. Бр. св. І. Хрест.	34.36
970	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	28.85
971	Olyphant, Pa. Бр. св. І. Хрест	140.56
972	Ridge, Pa. M. P. H. C.	5.20
973	Old Forge, Pa. M. P. H. C.	6.24
974	Providence, R. I. M. P. H. C.	10.10
975	Ansonia, Conn. M. P. H. C.	17.63
976	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	30.63
977	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	50.49
978	Cross Fork, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	19.70
979	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	26.83
980	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	53.88
981	Minersville Pa. Бр. св. о. Николая	38.20
982	Elmira Heights N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	17.68
983	Jersey City, N. J. M. P. H. C.	87.60
984	New York, N. Y. тов. Зоря	10.45
985	Priceburg, Pa, Бр. св. Василія	68.13
986	Superior, Pa. Бр св. Георгія	24.36
987	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	23.37
988	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	13.02
989	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	41.13
990	Alden Stat., Pa. Бр. св. Волод.	9.06
991	Scottdale, Pa. Бр. св. І. Хрест.	15.50
992	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	35.18
993	Mayfield, Pa. M. P. H. C.	11.14
994	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	19.31
995	Shamokin, Pa. M. P. H. C.	172.76
996	Pittsburg, Pa. M. P. H. C.	47.20
997	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	12.05
998	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Богор.	21.45
999	Lopez, Pa. Бр. св. о. Николая	10.00
1000	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Иліи	83.23
1001	Seymour, Conn. Бр. св. І. Хрест.	10.45
1002	St. Louis, Mo. Бр. Пр. Богор.	48.53
1003	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	43.81
1004	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	17.95
1005	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	43.23
1006	Mt. Carmel, Pa. Сестр. бр. Пр. Богород.	7.00
1007	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	28.40
1008	Yonkers, N. Y. M. P. H. C.	46.65
1009	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	103.66
1010	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	15.00
1011	Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	94.47
1012	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	23.27
1013	Seymour, Conn. Бр. св. Арх. Мих.	6.98
1014	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	49.30
	Приходъ въ Септембр.	2,648.42
	Готôвка зъ кôнцемъ Августа	14,498.91
	Разомъ приходъ	17,147.33
	Розходъ въ Септембру	3,924.12
	Разомъ готôвка въ банку зъ кôнцемъ Септембра	13,223.21
	Пожички	1,748.81
	Загальный станъ касы зъ кôнцемъ Сеп. 1903,	$14,972.02

А. Шаршонь, касієръ,

С. Ядловскій, секретарь,

Н. Пôдгорецкій, контрольоръ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.........Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера.........И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:
М. Туровъ..............Priceburg, Pa.
Мих. Пацута..............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..............McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ..............Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць Союзъ платитъ 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другій запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадковъ.

В Союзѣ можете убеспечити вашій дѣти за таншій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрй пишутъ самй до Редакціи про змѣну своеи адресы мусятъ всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належатъ и якъ той вôддѣлъ называеся.

До „Союза“ безъ вступного принимае ся въ Октобрѣ новыхъ членôвъ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ, а за половину вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ.

Панове мѣсцевый секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членовъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити. Редакція.



Гавріилъ Онущакъ родомъ зъ Ганчовы, пов. Горлицѣ, въ Галичинѣ. Пріѣхавъ до Америки 1886 року. Мае лѣтъ 33. Вôдъ року 1896 мае ґросерню и бучерню въ Catasauqua и Mahanoy City, Pa. Въ Catasauqua мае свôй дôмъ и сторъ. Секретаромъ „Союза“ въ Northampton, Pa. е вже 3 роки.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

Юстина Парилякъ, 33 лѣтъ, жена Ивана Паріляка, члена Р. Н. Союза въ Ню-Йорку — Вôддѣлъ 66, родомъ зъ Мшанной, п. Кросно, упокоила ся въ Мшанѣ 19 авг. 1903, где була выѣхала при кôнци марця б. р. для поратованя здоровля.

Вѣчная память!

Квітъ $275.00

на двѣста сѣмдесять пять долярôвъ, котрй п. Анна Старай отримала яко посмертну запомогу по мужу Петрѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Lansford, Pa. Oct. 11, 1903.
Анна Старай.
Свѣдки: Андрей Добошъ, Левъ Монѣта.
Мѣсц. Урядъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 16.
Сидоръ Скарлошъ, предсѣдатель,
Мих. Терепанъ, секретарь.

Квітъ $50.00

на пятдесять долярôвъ, котрй Мѣсцевый Урядъ Р. Н. С. отримавъ за кошта похорону по Петрѣ Старай зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Мѣсц. Урядъ Р. Н. С., вôддѣлъ 16, въ Lansford, Pa. Oct. 11, 1903.
Сидоръ Скарлошь, предс.,
Мих. Терепанъ, секретарь.
Свѣдки: Андрей Добошъ, Левъ Монѣта.

Квітъ $250.00

на двѣста пятдесять долярôвъ, котрй п. Марія Оверчакъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Стефанѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Ford City, Pa. Oct. 11, 1903.
Марія Оверчакъ.
Свѣдки: Андрей Бобакъ, G. Szafran.
Мѣсц. Урядъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 63.
Михайло Бекъ, предсѣдатель,
Семанъ Баль, секретарь.

Квітъ $100.00

на сто долярôвъ, котрй Мѣсцевый Урядъ Р. Н. Союза отримавъ за кошта похорону по Стефанѣ Оверчаку зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Мѣсц. Урядъ Р. Н. С., вôддѣлъ 63 въ Ford City, Pa. Oct. 11, 1903.
Михайло Бекъ, предсѣдатель,
Семанъ Баль, секретарь.
Свѣдки: Андрей Бобакъ, G. Szafran.

Квітъ $550.00

на пятьсто пятьдесять долярôвъ, котрй п. Антоній Кеблешъ отримавъ яко посмертну запомогу по братѣ Йосифѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Glen Lyon, Pa. Oct. 11, 1903.
Антоній Кеблешъ.
Свѣдки: Данилъ Гарбера, Валентій Хованецъ.
Мѣсц. Урядъ Р. Н. Союза.
Андрей Живицкій, предсѣдатель,
Павло Капецъ, секретарь.

Квітъ $300.00.

на триста долярôвъ, котрй п. Петро Решетарь отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Євѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J. дня 10. Октобра 1903.
Петро Решетарь.
Свѣдки: Саверъ Марковичъ, Діонисій Голодъ.
Мѣсц. Урядъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 4.
Теодоръ Цапикъ, предсѣдатель,
Стефанъ Калакука, секретарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Оголошене.

Братство св. Иліі, вôддѣлъ Р. Н. Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. принимае новыхъ членôвъ въ Октобру, Новембру и Децембру безъ вступного. Мітинґи вôдбуваютъ ся въ першу недѣлю кождого мѣсяця.

Николай Дембицкій, секретарь.

Памятайте,

що братство св. Ар. Михаила въ Elmira Heights, N. Y. буде принимати новыхъ членôвъ вô 16 до 35 лѣтъ безъ вступного. Приступайте сейчасъ. За 70 центôвъ на мѣсяць платитъ Союзъ $600. посмертного за мужа а $300 за жену. Записуйте також дѣти. Мітинґи вôдбуваютъ ся въ першу Недѣлю по 20-ôмъ въ гали парафіяльнôй о 2-ôй пополудни.

Мовчанъ К. предсѣд.
Тарбай Ив. секретарь,
Панила Дм. касіеръ.

Братство

Рождества Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. принимае новыхъ членôвъ въ Октобру безъ вступного а въ Новембру и Децембру то есть ажъ до Нового Року за пôвъ вступного. Братство наше мае 180 членôвъ, отже только членôвъ якъ мало котре друге. Наше братство належитъ до Союза. Братя Русины приступайте до нашого братства и до Союза а мы васъ приймемо якъ своихъ во Христѣ братôвъ. Також дѣти свои записуйте до Союза а Р. Н Союзъ танше и лѣпше ихъ забеспечить якъ котра небудь друга асекурація. Найлѣпше буде, если дѣти будуть належати до той самои орґанізаціи, що и ихъ родичѣ а не до чужихъ асекурацій.

Сидоръ Скарлошъ. предсѣд.,
04 Михаилъ Терепанъ, секретарь.

Читайте.

Братство св. Арх. Михаила въ Yatesboro, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ въ Октобру до 35 роковъ безъ вступного. Хто заплатить одного доляра той буде такимъ членомъ братства якъ каждый другій членъ.

За урядъ братства
Петро Шевчикъ, предсѣдатель.

На мітинґу

братства св. о. Николая въ Фордъ Сити, Па. дня 11 Октобра выбрано слѣдуючій Урядъ: М. Крупяникъ предсѣдатель, Ф. Андрецъ, заступникъ, Сем. Баль, секретарь, Анд. Бобакъ, заступникъ, Ант. Шестакъ, касіеръ, Мик. Теплый, заступникъ, Анд. Бобакъ, опѣкунъ хорыхъ, Ив. Денко, капітанъ, Павло Бердель и Кирило Голизна, контрольоры.

Безъ вступного

буде принимати братство св. Петра и Павла въ Карнеґі, Па. новыхъ членôвъ на мітинґу дня 25 Октобра. Каждый Русинъ, що хоче до насъ приступити нехай явить ся того дня на мітинґъ. Приступайте а не пожалуєте.

Гнатъ Турко, предсѣд.
Арс. Патрошъ, секр.

Просимо всѣхъ

мѣсцевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а також написали якъ котрый довго есть секретаремъ, сколько мае лѣтъ, звôдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

Великій Баль

устрою товариство „ЗОРЯ“, вôддѣлъ Р. Н. С. 69, въ New York-у спôльно зъ сестринымъ братствомъ св. Ольги дня 7. Новембра 1903, въ Liberty Hall 257 E. Houston St. New York. Початокъ точно о год. 7. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Всѣхъ членôвъ тов. „Зорѣ“ якъ також и всѣхъ въ Ню-Йорку и на околици мешкаючихъ Русинôвъ запрашае комітетъ балевый.

Ан. Гречухъ предсѣдатель,
Ан. Корпанъ секретарь,
Ю. Подсадочный секретарь.

Читайте!

Въ Пасейку, Н. Дж. устрою Сестричне Братство св. Варвары ДРУГІЙ ВЕЛИКІЙ БАЛЬ въ Суботу 24 Октобра 1903 въ Гали п. Ковальчика 86, 2nd St. Початокъ о годинѣ 12 въ полудне Музыка першои класы. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Запрашае всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи. Котра дѣвчина або жена зголосить ся на балю до секретаря Ивана Шафрана, то буде принята до братства сестричного безъ вступного! Дляторо повинни всѣ, котрй еще не належать, зголосити ся. Наше братство числить вже 90 членкинь!

КОМІТЕТЪ.

Великій Баль

устрою новозаложене товариство „ЗАПОРОСКА СѢЧЬ“ дня 31 жовтня 1903, въ гали пôдъ ч. 255—263 E. Houston St. въ Ню-Йорку. Початокъ о 7-ôй вечеръ.

На баль сей запрошуемо всѣхъ честныхъ Русинôвъ въ Ню-Йорку и околици. За добру музику и забаву ручить

КОМІТЕТЪ БАЛЕВЫЙ.

Молчко предс., Бѣлобрамъ секр., Волосѣнка касіеръ, Титла П. маршалокъ, Яворовскій floor manager, Ханачковскій и Волосѣнка до вôдбираня тикетôвъ, Щербатый и Дашкевичъ контрольоры.

Бѣлявській предсѣдатель.

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій заприсяжений колекторы мають право збирати добровольній жертвы на мающу ся будовати руску церковь въ CARNEGIE, Pa. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединскій, предсѣдатель,
Ив. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касіеръ,
Арс. Патрошъ. секретарь.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або больше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете дôстати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доляра. Грошѣ присылайте наперед.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Подяка.

Отсимъ складаемо сердечну подяку въ имени тутешной молодои рускои громады о. Несторови Дмитрови за ихъ труды, що зволили пріѣхати до насъ ажъ въ Northampton, Pa. и помогли намъ закупити лоты пôдъ церковь та запровадили миръ и ладъ мѣжъ нами. Лоты купили мы за суму $1.200.00, и до тепер маемо вже $750.00, якй удалось намъ зôбрати въ протягу короткого часу. Ще разъ дякуемо о. Дмитрови за его безкористній труды та помôчи желаемо имъ прожити для добра американьскои Руси ще многая и многая лѣта. Buffalo, N. Y. Oct. 15 1903.

Вôдъ рады церковнои.
Петро Коваль, предсѣдатель.
Васко Мельникъ, секретарь.
Н. Серединській, касіеръ.

Братя Русины! Збирайте жертвы на руску бурсу въ Новôмъ Санчи и посылайте на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, OLYPHANT, PA.

— Хочете правовати ся, выставити му повномочіе, купити або продати маєтокъ, дôстати спадокъ, сколектовати гроші вôдъ довжникôвъ або увольнити ся вôдъ войсковои служби, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ все зробить якъ найлѣпше и скоро.

Въ мѣсяцю Септембрѣ 1903, приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

М. Р. Н. Союзъ, вôддѣлъ [92 въ Manville, R. I.
Пригода Григорій
Любянецкій Павло
Ткачь Прокôпъ
Шѣверскій Андрей
Лукувъ Миколай
Фарфоръ Семенъ
В. 1. Венгриновичъ Тадей
В. 3. Батель Юрій
„ Марія, дитина
„ Анна „
В. 4. Сарычъ Григорій, дитина
„ Йоанъ „
В. 7. Ткачь Тимко
В. 8. Секела Иванъ, дитина
„ Семанъ „
В. 13. Яцевичъ Николай
Кащакъ Иванъ
Сьвантко Андрей
В. 14. Деманчикъ Василь
В. 19. Петрикъ Стефанъ
Морозъ Андрей, дитина
„ Марія „
В. 20. Гандрулякъ Назарій
В. 22. Ґиба Асафатъ
В. 23. Шерепѣта Стефанъ
В. 25. Адамъ Антôнъ
В. 27. Турокъ Иванъ
Капецъ Петро, дитина
В. 28. Грибъ Олекса
Гѣвчукъ Иванъ
Заґибайлôвъ Олекса
Прибылякъ Юрій
Йонакъ Иванъ
Котикъ Стефанъ
Пастухъ Антôнъ
В. 29. Сичь Адамъ
В. 31. Чиберъ Иванъ
Выхованецъ Иванъ
В. 33. Цаликъ Микола
Перхайло Михаилъ
Пюрко Остафій
Коноцкій Теодоръ
„ Тарасъ
Кучанськый Танасъ
Копуръ Илько
Гришко Илько
Кирило Иванъ
Луковичъ Петро
Термена Андрей
Перунъ Грицъ
Крупа Андрей
Радь Кость
Васирь Федоръ
Драбикъ Михаилъ
Кравчишинъ Василь
Дода Михаилъ
Хмѣльовскій Стефанъ
Мотко Федоръ
Гаргай Федоръ
Гаргай Василь
Тирита Михаилъ
Трояновскій Андрей, дитина
Мотко Стефанъ
В. 35. Подкалинскій Марко
Макушенко Лешко
В. 39. Глива Анна, дитина
В. 40. Тельщакъ Стефанъ
Палиновска Анна, дитина
В. 42. Мохнацка Марія, дитина
Ячичакъ Марія „
В. 46. Ференцъ Андрей
Баранякъ Анна, дитина
Фира Єва „
В. 47. Перунъ Иванъ
Милянъ Стефанъ
В. 48. Завискій Иванъ
В. 49. Грабоскій Володиславъ
В. 53. Андрейчинъ Анна
В. 56. Чайка Теодоръ
В. 58. Двѣндзя Станко
Бережаньскій Михаилъ
Качоръ Олекса
Погодъ Юрій
Грицкованъ Иванъ
Лазоровскій Антôнъ
Фричь Грицъ, дитина
В. 63. Стаховичъ Иванъ
„ Василь
Шаланкевичъ Петро
В. 67. Зембѣцкій Иванъ
Хомка Иванъ
В. 68. Меркувачъ Давидъ
В. 71. Флоро Бохачь Качерчинъ
Мацекъ Игнатій
Качоръ Френкъ
Ґожица Семенъ
Врабель Петро
Дворскій Антôнъ
Белѣ Игнатій
Лащакъ Марія, дитина
В. 72. Рѣшко Петро, дитина
В. 78. Полиньскій Андрей
Пелехъ Миколай
В. 79. Кучь Михайло
Качь Миколай
Янтасъ Иванъ
Котекъ Федоръ
Товарицкій Федоръ
Югасъ Теодоръ
Куцъ Андрей
Романко Михайло
В. 81. Штуранъ Михайло
Коваликъ Френкъ
В. 82. Джуґанъ Андрей
Иванюкъ Миколай
Бѣганъ Миколай
В. 84. Туриньскій Федоръ
В. 85. Жолѣнякъ Валентій
Макарикъ Федоръ
Каменьскій Френкъ
Бжежный Йосифъ
Пехъ Антôнъ
Лисикъ Михаилъ
Панько Иванъ
Бартошъ Теодозій
Малецъ Михаилъ
Грибъ Антôнъ
Овоцъ Иванъ
Улиянъ Митро
„ Лешко
Коцуръ Тимко
„ Матвѣй
Сторожка Симеонъ
Святковскій Прокôпъ
Рудый Иванъ
Адамякъ Антôнъ
Когутъ Василь
Корчиньскій Ксаверъ
Липцанъ Антôнъ
В. 86. Гулъ Яковъ
В. 89. Бонечный Войтѣхъ

С. Ядловскій, гол. секретарь.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарямъ „Союза“!

О хорошій оригінальный вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже поставрѣ ся, а также и о новй вôдзнаки для старшихъ. Каждый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарôвъ сейчасъ менѣ донести, сколько вôдзнакъ для старшихъ а сколько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитиначй по 25 ц. и то лишь за готôвку.

С. Ядловскій, Гол. секретарь.

Американьскі паперы.

Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ родѣ и выдае паперы. Хто хоче дôстати паперы може прійти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя.

Пропала корова

вôдъ 6-го Октобра (зъ Маріонъ Гайтсъ коло Mt. Carmel, Pa.), барвы чорнои зъ бѣлыми плямами. Мае короткй позрѣзуваній роги. Хто бы ю нѣй знавъ нехай дасть знати на адресу: Mr. Ant. Krulewski, Kaizer, Pa. Marion Heights — а достане добру заплату.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краяновъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошене наперёдъ.

Глядае ся Ивана Скорчака родомъ зъ Скляровъ, пов. Сяноцкого. Выѣхавъ зъ St. Louis, Mo. Хтобы о нѣмъ знавъ або вонъ самъ най дасть знати до редакція „Свободы“.

Хоче женитись.

Русинъ, лѣтъ 21, мае два проперти и у банку понадъ 1.000 доляровъ. Єсть у бизнесѣ, то не мае часу ѣздити шукати за жѣнкою, отже въ сей способъ хотѣвъ бы запознатись зъ порядною Русинкою. Прошу заслати фотоґрафію.

Адресъ: Andrew Pellak, 1049 N. Hoyne Ave, Chicago, Ill.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „Комара“.

Три старѣ рочники коштують лишь $3.50.

Оденъ рочникъ $1.25.

Хто хоче доставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ оденъ рокъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„Комар“.
Собѣщина ч. 8.,
Львовъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати такожь слѣдуючѣ книжки:

Календарь „Комара“ на рокъ 1903	15ц.
Новомодный Спѣваникъ	20 „
Деканы зъ горъ	15 „

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центовъ за одну. Такѣ книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ якѣ вонъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКѢ опѣкуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д. Одна книжка коштуе одного доляря.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи россійской православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вѣдступник. вѣдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарас. Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ повтора доляра ($1.50) на повысшѣ книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и заплатимо почту.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багнітки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Вільгельмъ Тель, драма	35
Варвара, драма	30
Вôдроджене Толстого	1.50
Вôзникъ Геншель	75
Въ темрявѣ, драма	15
Викъ (1798—1898)	1.50
Львôвска духовна семинарія	25
Лихѣ люде, Мирного	40
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украиньско рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографіи Костомарова	50
Манифестъ комуністичнои партіи	20
Мелійска Венера	15
Молитвеникъ	50
Осанна	50
Морозенко Мирного	35
На добродѣйнѣ цѣли, комедія	35
Народ. календарь Просвѣты 1900, 1901 и 1902	5
Народ. календарь Просвѣты 1903	10
Новѣ и перемѣннѣ звѣзды	5
Нападъ на млынъ	10
Національне питане въ Норвегіи	5
Не той ставъ	25
Народнѣ оповѣданя Марка Вовчка	25
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Народность и ея початки	15
Недоспѣвана пѣсня	15
Небо, Флямаріона	50
Нечитальникъ и другѣ оповѣданя	50
Надельмаєръ, апостолъ свободы	10
Нагула	10
„Наука“ рочникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
На послуханє до Вѣдня	10
Некультурна	15
Наша родина	50
Нарисъ однои добы	10
Отношенія обрядовѣ въ сходнôй Галичинѣ	25
Оповѣданя зъ всесвѣтнои исторіи 3 томы по	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10

(Дальше буде.)

Повысшѣ книжки маємо только въ одномъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сѣ книжки, котрѣ понисше списанѣ можете всегда достати!

Абу Касимовѣ капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія мала	30
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	20
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Кльод Ґе	5
Карбы	25
Каштанка	5
Календарь „Союза“ (1903)	25
Катехизмъ	10
Лисъ Микита	50
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Малый Робінзонъ	10
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Пѣснословецъ	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Рускій спѣваникъ	40
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Хлопскѣ пѣсни	10
Читанка трета	40
Яблочникарь, комедія	15
Шейкспіръ въ повѣстяхъ	10

(Дальше буде.)

Замовляйте только тѣ книжки, котрѣ бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднѣ списы и цѣнники книжокъ суть неважнѣ.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимає ся.

Почту мы оплачуємо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повысше выписанѣ высилаємо сейчасъ по одержаню замовленя.

ВАЖНА НОВИНА.

DR. SAGAMORE

вôдзываєсь до хорыхъ и здоровыхъ. Уважайте на себе, не занедбуйте доброи способности. Въ Карбонделъ, Арчболдъ и Пеквилъ хорѣ и стратившѣ надѣю зôстали уздоровленѣ черезъ лѣкаръвъ, що лѣчать зѣлемъ и корѣнями. Тѣ докторы гарантують вылѣчене, если слабость не е невылѣчима. Безъ взгляду на се, яка е ваша слабость прийдѣть до нихъ до великого шатра въ Олифантѣ. Они дадуть вамъ пораду задармо, а жадають заплаты лишь за медицину, котра есть потрѣбна до вашого вылѣченя.

Ванеґо

є знаменитымъ лѣкомъ на,

Мелянхолію,
Нечисту кровь,
Безсонницю,
Руматизмъ,
Нервовость,
Болѣ въ крижахъ,
Хоробы печѣнокъ,
Спарене,
Диспепсію,
Боль головы,
Занечищеный жолудокъ,
Бракъ апетиту,
Печене коло серця,
Невральґію,
Слабости почокъ,
Затверджене,
Нестравность,
Хоробы жѣночѣ,
и взагалѣ всѣ хоробы, котрыхъ причиною
Зôпсованый жолудокъ,
Нездорова печѣнка,
абó **Хорѣ почки.**

Ванеґо е одинокимъ лѣкомъ на слабости почокъ, мѣхура, помагаючи почкамъ выдѣляти квасъ, уздоровляе зъ руматизму. Лѣчене не всегда наступае сейчасъ, але хто уживае сего лѣку Природы може бути певнымъ уздоровленя. Слабости почокъ суть рôжнѣ и небезпечнѣ. Пôзнати ихъ по болю въ крижахъ и головѣ, по горячцѣ, напухненю лиця, бѣгунцѣ, зимныхъ потахъ и т. д. Часто кôнчать ся они смертію.

Всѣ тѣ слабости лѣчить Wanego.

Цѣна за фляшку $1.00.

Ванеґо Славный Читель Крови.

Чи ваша печѣнка здорова?

Чи може хора якъ 95 процентъ всѣхъ людей?

Лежить вона на правомъ боцѣ тѣла.

Хто мае хору печѣнку, того жите е справдѣ нещасливе.

Хоробы Механіковъ

занятыхъ въ малярствѣ, друкарствѣ, пломберы, майнеры и др. часто хорують на параліжь внутрностей и другѣ тяжкѣ недуги. Ванеґо е презервативою и лѣкомъ на затроене мінералами.

Слова правды.

Черезъ ужите
Дра Саґамора
Лѣковъ Природы.

Будете довше жити, чути ся лѣпше и выглядати веселѣйше.

Чомубъ не спробувати.

Теперь
Court st. and Diamond Ave.
North Scranton, Pa.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купа? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ чего знайдете единокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убраними. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вонъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

Длячого масте удаватись до чужихъ, если

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,

Судія покою и публичный нотарь,

Залагоджуе всякѣ судовѣ справы, колектуе спадки, выробляе повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Князествѣ Позианьскомъ.



Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продае шифкарты на всѣ пароходы до всякои мѣсцевости въ краю и назадъ.

Real Estate. Продае домы, лоты и пожичае грошѣ на будову домôвъ. Асекуруе вôдъ огня въ найлѣпшихъ компаніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!



Сегодня добрѣ часы!

Коли бажаете выставити гарный нагробникъ на могилѣ помершихъ але дорогихъ Вамъ особъ, то пишѣть до насъ по илюстрованый цѣнникъ хрестовъ. Нашѣ хресты е сильнѣ, гарнѣ и моднѣ. — Прекрасно выкôнченѣ, украшенѣ срѣбломъ або позолочуванѣ.

Зъ розпятемъ Христа и зъ вôдливаными буквами тай зъ надписею помершого, якои лише захочете.

Адресуйте:
N. Y. Cemetery Monumental Co.
Punxutawney, Pa.

Памятайте Русины, що Русинка

МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ

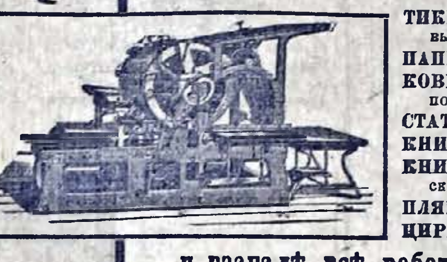
мае гарно уряджений ГОТЕЛЬ на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 въ ШАМОКІНѢ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ неи добра „виска“, пиво,
Вино, конякъ и цигара
Й господиня гарна, жвава.

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купѣть собѣ шифкарту вôдъ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N.Y.

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:



ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовѣ,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскѣ,
КНИГИ параф. и братскѣ,
КНИЖКИ колекторскѣ, братскѣ и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,** BOX 353, SCRANTON, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1895 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякъ.

Майнерскѣ годинки.

ОДИНОКѢ ГОДИНКИ ВÔДПОВѢДНѢ ДЛЯ МАЙНЕРÔВЪ И ИН. РОБОТНИКÔВЪ



Ся годинка мае дуже сильный силвериновый верхъ а въ серединѣ надзвычайно грубе скло. Верхна часть може бути вôдшрубована, але нижна часть есть зроблена зъ одного кусня и не отвирае ся.. Въ наслѣдокъ сего нѣ порохъ, нѣ вода, нѣ вогкость не могуть ся достати до середины годинки, черезъ що тая годинка є больше тревала якъ кожда друга. Верхъ годинки вытримае тиснене 800 фунтовъ и є ґарантована. що затримае свою барву якъ довго будете жити.

Осередокъ годинки є дуже гарный зъ 7 камѣнцями и ґарантованый на 5 лѣтъ, але при уважнôмъ обходженю ся не зôпсуе ся до кôнця житя. Цѣна лишь $3.25. Зъ спеціяльнымъ осередкомъ, що мае 17 камѣнцѣвъ $4.25. Зъ осередкомъ Elgin ґарантованымъ на 25 лѣтъ $6.25.

Ту саму годинку можете достати зъ срѣбнымъ верхомъ.

Нема лѣпшои годинки для майнерôвъ и другихъ робôтниковъ.

C. J. KAPOUN,
1015½ Collins St., JOLIET, ILL. 324

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa, е на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣждже только кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 1-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскѣ въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ паперы и повномочія. Mar04

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Чи вже маєте машинку до стриженя?



Якъ нѣ, то чому такъ?

Така выгодна рѣчь, котру такъ легко можете купити, выплатить ся кождому мущинѣ, що мае волосе на головѣ. Вôнъ обстрижесь нею 3 до 4 разы а вже машинка выплатить ся ему и цѣлѣ роки може стричи ся нею даромъ.

Добру машинку до стрыженя пôшлемо Вамъ за 75 центовъ.

Лѣпша машинка, якою можете стричи волосе нижше або высше, якъ лишь загадаете, коштуе $1·45. До кождои машинки додаю даромъ одну красну рѣчь.

Замовленя пишѣть до:

S. Keltonik
PUNXUTAWNEY, PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.



Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!



„О най ґали, о байґали, тажь то є друкованый листъ.“

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинниковъ и иншихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:
S. KELTONIK,
PUNXUTAWNEY. PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
✳ TROMETTER'S ✳
(Тромейтеръ)
при Родиньскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево. Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалуе.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. } Телефон Nr. 1673

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
805 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купити добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
Поанґлицки и по польски.



Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другѣ бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують.

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милѣ братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уштиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫИ ХРЕСТЪ,



званый також хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи. а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають єго за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гістерію, паралѣжь, трясенє, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 рази тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 доларôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ єго силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь єсмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
806 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.



Вырабляе братскѣ машлѣ, шапки, ѣдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танько надзвичайно!

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуетакожь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

JOHN J. CAMPTON
Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

НАЙСИЛЬНѢЙШИМЪ ОРУЖІЕМЪ,
ЯКИМЪ МОЖНА ПОБОРОТИ ХОРОБУ И ВСЯКІ СЛАБОСТИ ЄСТЬ — НАУКА.

Якимъ способомъ Професорь Коллинсъ лѣчить хоробы?

Цѣлый свѣтъ признае, що наука єсть найсильнѣйшимъ оружіемъ, котрымъ поборюе ся всякі слабости. Лѣкарь, котрый хоче вылѣчити хорого, мусить пôзнати ся на єго хворотѣ. Мало ученѣ и недосвѣдченѣ лѣкарѣ не тôлько що не помагають хворымъ, але противно шкодять имъ. Єсли лѣкарь на певно не пôзнае слабôсть, предпише слабому лѣкъ на якусь инщу слабôсть а такимъ чиномъ не тôлько що не помагае але еще шкодить чоловѣку. Коли бы лѣкарь пôзнавъ ся на хоробѣ и предписавъ хворому потрѣбну медицину, то о много меньше людей умерало бы.

Добре знамый ученець, **Професорь Коллинсъ** завсѣгды клавъ найбôльшу вагу на те, щобы акуратно пôзнати хвороту. Своєю наукою и досвѣдченемъ дôйшовъ до того, що днесь дуже легко пôзнае всякую слабôсть и то безъ похибы.

Професорь Коллинсъ черезъ свою науку богато добра здѣлавъ для людей, котрі славлять го теперь по цѣлôй Америцѣ. Абы всѣмъ вымогамъ лѣкарскимъ задосыть учинити, вôнъ мусѣвъ свôй закладъ лѣкарскій побôльшити и лучше зарядити. На се вынанявъ великій дôмъ, котрый находить ся пôдъ **№ 140 W. 34th Street**, где продовжуе свою благодарную дѣятельнôсть. Всѣ письма до него треба писати пôдъ тую адресою.

Кождый хворый чоловѣкъ,

котрый потребуе помочи лѣкарской, повиненъ удати ся до **Проф. Коллинса.** Не шукайте за иншими лѣкарями, що быстє потôмъ не каяли ся. **Проф. Коллинса** цѣла Америка знае и кождый вамъ скаже, що вôнъ є оденъ зъ найлучшихъ лѣкарôвъ. Такимъ успѣхомъ въ лѣчиню хворыхъ во всѣхъ слабостяхъ якъ **Проф. Коллинсъ** не може жаденъ зъ лѣкарôвъ похвалити ся.



Професорь Е. С. Коллинсъ.

Лѣчить всѣ слабости.

Проф. Коллинсъ сейчасъ спôзнае ся на слабости такъ мужескôй, якъ и женскôй и лѣчить зъ великимъ успѣхомъ во всѣхъ слабостяхъ а навѣть найбôльше застарѣлѣ и хроничнѣ хоробы. Хоробы жолудка, серця, печинки, нерокъ, легкихъ, мѣхура, крови, горла, носа, костей и т. д. лѣчить дуже скоро. Особенно звертае увагу на тайнѣ и поглавнѣ хоробы.

Мущины або женщины терпячи на подôбнѣ хоробы, нехай не ганьблять ся, лишь смѣло пишуть до **Проф. Коллинса** на низше подану адресу. Женщины терплячи на мѣсячнѣ непорядки, нехай не зволѣкають довго и чимъ скорше пишуть на подану адресу а **Проф. Коллинсъ** якъ найскорше буде старати ся имъ помогчи

Заразливи хоробы

Професоръ Коллинсъ лѣчить пôсля свого власного способу и ручить за скоре и цѣлковите выздоровлене.

Зъ тысячныхъ листôвъ котрѣ **Проф. Коллинсъ** дôставъ вôдъ своихъ вылѣченыхъ пацієнтôвъ, подаємо ту кôлька вытягôвъ:



Plymouth, Pa.

Я терпѣвъ черезъ довгій часъ на жалудкову слабôсть. По кождôмъ ѣдженю болѣло мене въ жолудку а ѣджене ся менѣ обридло. Заживавъ всяки захвалювани лѣкарства, але мнѣ непомагало. Вкôнци такъ я упавъ на силахъ, що не мôгъ ємъ нѣякой роботы выконувати. А Проф. Коллинсъ вылѣчивъ меня въ протягу одного мѣсяця. Василь Лисико.



Boonton, N. J.

Высокоповажаный Проф. Коллинсъ! Даю до вѣдомости всѣмъ моимъ краянамъ, що Проф. Коллинсъ є найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнала въ моимъ житю. Я була хвора вôдъ 17. новембра 1901, до 30. юнія 1902. Мала я бите серца и трясламъ ся на цѣлôмъ тѣлѣ. Ходиламъ по розмаитыхъ докторахъ, але то мнѣ непомогло. Опôсля удала ся я до славного Проф. Коллинса и вôнъ мене вылѣчивъ. Теперь я цѣлкомъ здорова. Сердечно вамъ дякую Впов. пане Професорь. Жійте на славу и пожитокъ людскости на многая и благая лѣта!

Марія Барна,
box 218, Boonton, N. J.

Mahanoy City, Pa.

Вашѣ лѣкарства я получивъ въ Crystal Falls, Mich. Теперь я буваю въ Mahanoy City, Pa. Лѣкарства менѣ помогли и цѣлкомъ я здоровъ. Дякую вамъ сердечно. Вы сте великій добродѣй убогихъ, бо такъ лѣчите бѣдного, якъ и богатого. Иншѣ лѣкарѣ лѣчать лишь тыхъ, що грошѣ мають а такъ имъ ничь не поможуть. Вы сте найлѣпшій лѣкарь и справедливый чоловѣкъ; до васъ повиненъ кождый удавати ся. Тото подайте до ґазетъ, що бы о васъ кождый знавъ. Сердечно васъ здоровлю

Иванъ Реповай,
606 W. Water St., Mahanoy City, Pa.

Єсли кто є хворый, нехай пише до ПРОФ. КОЛЛИНСА и вôдповѣсть на слѣдуючі пытаня:

Кашлете?
Худнете?
Вомѣтуете?
Масте уплывы?
Тече вамъ зъ устъ?
Масте розвôльнене?
Пече васъ въ горлѣ?
Масте злый апетитъ?
Болить васъ въ боцѣ?
Масте короткій вôддыхъ?
Масте затверджене?
Свербить васъ шкôра?
Трясуть ся вамъ руки?
Масте нечистый языкъ?
Чуете бôль въ костяхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Завертае ся вамъ голова?
Рѣже васъ пôдчасъ мочу?
Масте сильне бите серца?
Курчить вамъ въ животѣ?
Чи скоро лякаете ся?
Чи скоро застуджуете ся?
Чи чуете зиму въ неркахъ?
Чуете бôль на верху головы?
Чи були сте хворѣ на заразливѣ хоробы?
Чи чуете ся цѣлкомъ розпаленымъ?
Чи чуете ся слабымъ, коли встаете?

Закладъ лѣкарскій отвореный є кождого дня вôдъ 10. год. рано до 1. год. а по полудни вôдъ 2. до 5. Въ недѣлю лишь вôдъ 10. рано до 1. по полудни.

Пишѣть по руски и адресуйте такъ:

PROF. E. C. COLLINS,
New York Medical Institute, 140 W. 34th St., New York, N. Y.